Массе а мехкий пролетареш, вlашагlххета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дена ◆ ШОАТТА, 8 ЯНВАРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 4 (5370). ◆ Мах 3 кап.

ХЬАЙБАШ ТОЛАМЕ ІАНГАРА ДОАХАРГДА

Бошхе тоам хиина тlаьхьара шарахь кхиам болуш кхочушбеш, КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленумо со шаман вай Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева цуьнга даьхна хьехамаш мой а лууш, хьайба ца хиннача тlаь вара дина хьайбаш Іаьнгара даха лаьрхlар ... Хlинца Іаьнгаре бахкна белаш 1819 ст ... ца хьаьрlа.

Шурий фермий коллективашlа хеьхачу ... Б. Мез... кулгалдар Хlа... 2320 килограмм шура даьккхар ... 2400 килограмм.

Хьайбан продукци ... Э. Анковс 4500 килограмм сов шура даьккхар ... Х. Костоева Л. Ас...

... Р. Ичева кулгалдеш ферма ... 90 тонн шура ...

Шелковской района ... ССР вlашагlьелла 60 шу. Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шуьн ... Россина юкъаеъна 200 шуьн дуьзаш ... 60 центнер шура ... Хlинца ...

... оада Іалашйир 12 эзар тонн силос, ... 210 тонн йол, 3050 тонн ча. Цул совгlа, концентраташ доакъара кийчаьхь керналдолаш я Дукха ... Экономика ... Л. И. Брежнева ... доакъара яном бара.

Хlара Іаьта рационах 28 килограмм силос, шиннаа килограмм концентраташ чан, 5 килограмм ... силос, шиана концентраташ, ... килограмм бол, 70 грамм ... Іаслаташ цул совгlа искусственни шура ду.

Доакъара цех а я ... Цига чаьи концентрированни доакъарехи гранулаш кийчъю. Доакъара ... Іуланкха а.

Хьайбаш кхабарна бувзам бола ... Іаьрга ... Курсаев Махьмуда кулгалдеш доакъар ... тайп-тайпара культураш ... хьайбаш ... лаш хургба.

В. ХАШТЫРОВ.
Сунжевски района «Путь к коммунизму» колхоза кертера зоотехник.

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

Декхарех лоархlабу

Тайп-тайпара тракторашн юртбоахама ... хьалхарь механизаторий а Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхозе.

Ерриге цхьаш ... квартала планагlа тоаьбир 8 трактор ... 10 трактор. Цу тайпа бол... Сунжевски района механизаторий инициатива карабаьлла ... кхьацца. ... механизаторашна ... социалистически яхь ... хьалхарь ... запасни частей материалаш ... лехарах.

Техника ... хьацца ... балхаш ... Хlара трактор ... инвентарь ... дефектни ведомость ... Юртбоахама инвентарь тракторна ... бригадашна ... Пхьакха балха опыт болча механизаторех звенош вlашагlьяхкай ... хьалхарь ...

Царна юкъе ... КПСС член Х. Кадырова кулгалдеш йолча бригадера техника ... Ерриге шоай бригада ... инвентарь 1981 шера 10 декабре хьалхlоттаи ... дlадаьлла цар.

А. АВТАЕВ.
Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза кертера инженер.

Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозан хьалхалаттарех ... Дlадаьхча шера республика заслуженни механизатора, Кхьалхата Цоча Байрахха ... комбайнера Еродин Михаил Иванович. Хlана техника тоаеш йоахача ... механизаторий ... кулгалдеш ... дукха йолаш ду балхаш.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) Н. Писанов, И. Сакаев, Н. Кольцов, М. Ерохин, П. Черныпов.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

МЕРОПРИЯТЕШ КХОАЧАШЪЮ

Кхьалхара балхаш чакхдаьнна ... «Малгобекский» совхоза инженерни служба тракторий тоаяра йола график хьакъоллаче хана.

— Воах беш ярш мукъа ... тоаерга вай, — аьлар совхоза кертера инженера Солтукиев Тайров, трактораш — ... бригадашкара механикаш ... бригадирашна ... совещании ... Цул тlаьхьагlа ... капитальни ремонт яра «Сельхозтехника» Победински МРО ...

Цигахьа ... трактораш ... запасни частей ... механизатораш ...

Совхоза администраце ... Тахьанарча динахьа 61 трактор ... совгlа ярш тоаяь дьхай, хlаьта кхы а 12 трактор тоаяь йолаш а латт.

Тlаьхьайза ... юрт боахама инвентарь совхоза отделенишка тоаю. Духхьал «Херсонец» яхача кхаь комбайнатара дlайхиннача ... ерригача воаь техника тоаяь а баьяна ... механизаторна. Тоаяь ... комбайн а.

Юртбоахама техника тоаяь ... Зарипов ... Узиев Арсlале, ... Цечоев ... Алероев Наурзе, ... Мархас, ... Хамиев Лом-Іаьлас, доа ... аппаратурай слесара Турпоев Руслана, кхьара ...

С. ТЕМИРХАНОВ.
«Малгобекский» совхоза инженер.

ЯХЬ ДІАЙОЛАЯЬРАШ

«Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хиннайта!» яхаш доаьа а йолаш вай республике аттара хьалха социалистически яхь дlайолаьча Грозненски «Электроприбор» яхача заводан коллективо. Гlадлунай дола кхьалхата толамаш а дахта, чакхдаьккхар ... хьайтталагlа пятилетка хьалхара шу. Пачхьалкхе план ... совгlа ... 37 эзар сома мехьа нормативно-цlена продукци, хьайтар 152 эзар сом мах бола товарни продукци. Хlаьта оадаш совгlа ... 61 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. Производства эффективности ... лакхъяра ... предприяте ... техник ... ца ... Шоаш ... толамаш тlа-тlа тоадеш ... пятилетка шоллагlа шу а. Цига ... дlадахийтан ... совгlа ... мехьа продукци ...

Заводарча кхача ... хьокхам а ... дlадоладаьл шера шу Гребнева Нина Петровна, Шахмаев Степан Петрович, Гамич Александр Владимирович ... коллектив. Цхьаькха ... товарни продукци ...

Цхьайтталагlа пятилетка ... план ... «Соцавтомате-промприбор» ... Грозненски ... товарни продукци ... 64 эзар сома ... Кхьалхагlа ... 2,3 процент тlехьхоачаш ... завода болхашка ... совгlа ... товарни продукци.

Дlадахача шера ... социалистически яхь хьалха ... дlайолаьеннай ... Василий Павлович ... монтажни ... лелитна.

Б. КОСТОЕВ.

ХЬОКХАМАШ ГІАДВУГАШ ДА

Геттара дика хьокхамаш тойташ чакхдаьккхар пхьайтталагlа пятилетка хьалхара шу Шалински района «Джалка» совхоза Социалистически Кхьальгама Турпала, коммуниста Муслиева Тамарас кулгалдеча шекара свеклаш кхечча бригада коллективо. План 4160 тонн йолаш 180 гектара тlара 4917 тонн шекара свеклаш дьхар цо.

Цу толамга кхача кхьалхта доккха новаторстал дир план 220 центнер йолаш хlара гектара тlара 711 центнер шекара свеклаш чуьнидача Сатаханова Аймане, 600 центнерал совгlа чуснача Алиева Стевакиздас, Саламова Напусас, Баштха Санията, Джабраилова Масарас, кхьиар.

Атта кхачанзар уж а бригада коллектив а цу хьокхамашка. Хаоттама аьттув боацаш наьйсадуш долча хьалашца низ дlакхоача кховсаш лоаттабеш, дlаоюш а дlаний пачул тlехьагlа а ма хулла дикагlа Іуналде, чуззача хана цхьа грамм кхайтlа ца юташ цlена чучча тlерташ дукха кхаьхьегадийзар. Хlаьта уж балхаш ... закхе цlерагl яьха наьх хадданза соцалистически яхь хьалхарча мутlабашка бар.

Укх ... гектара тlара 350 центнерал кlеззигlа йоацаш шекара ... Муслиева Тамарас а цуьн новакъостали а. ... доаге а кхоабаш дlадахача шера санна оасаре кхахьете лаьрхlар цар кхоачашдергхилтарах теша йиш я.

ЮРТА СИБАТ ХУВЦ

Дlахочча ... дукха ... граждашка ... Нохчий-Юртовски района Гагарина цlерагlа колхозе. Цу гlуллакха ... Іаьбаха бар колхозай. Іа доккха доацаш дlоттадеча де воашка из бола бе йолалар ... Доакъара ... хьийлла Іаьнгара даха а царгара дукхагlа продукци ...

— Цу гlуллакха лаьрхlа оарцагlбаьннабар тха шефаш Нохчий-Юртовски дlа са лелача межколхозмера гlишлошъераш — яхаш дувц колхоза председатела Хаджимаров ... Латтана — Оаха бaркал оал царна. Тхона доккха гlуллакх даьд. Цхьан сменаха ... тонн хьана доакъар кийчду цехо.

Лоамашка уллаш йолча Нохчий-Юртовски района ... йоттlаьхьежача бlарга ерригача юртацна дукха хьалдеш латта гlирсаш. Геттара сиха ю болаьницаш ... Геттара дукха гlирсаш хьалдаьд укх тlехьарча шин шера.

— Тхо ... а долаш кхахьег тха гlишлошъераша, — воах КПСС Нохчий-Юртовски райкома хьалхарча секретара Л. Харсанова. — Атта дац царна лоамашкa уж хьалье — объекташ хала тlаьааха йоача моттигашка я. Хlаьта а шоай декхарех дика лоархlабу уж. Хlара бетта тlехьхоачашъю шоай планаш. Дlадахача шера планал совгlа шин бlаь эзар сома балхаш даьд. Цар Саясан яхача юрта хоза школа яьй, Рогун-Кажа яхача юрта — фельдшерско акушерски пункт, хlаьта А. Шерипова цlерагlа колхозе хьайбашта доккха кхий даьд. Кастта дlадургйолаш 130 бера лаьрхlа йола школа «Правда» цlерагlа колхозе совхоза машинашта гарами а я.

Нохчий-Юртовски МПМК кулгалдеш волча Паталов Руслана цо а хилар Галайты яхача юрта школа хьалъеча. Цига хьалдолхаш пхьан цайолча моттиге гlаш даха а дийзар тха чашни хьал а цанакалуш. Цу халача метте а гlишлошъерий бола дика дlабодар.

Комплексни бригадана кулгалдеш волча Ахматов Солт-Ахьмада саббаре дlаоалар плотникашка шкафех йоакха секцеш хьалхагlа малагlаш дlаоттае еа, цул тlехьагlа хьежар малярашa обогруднангиа хьаьла кийчдьлча багара.

Солт-Ахьмада кулгалдеш йола бригада «Чечинколхозстрой» треста чуйхьараштa юкъе дикагlа лоархlаш а коммунистически кхахьегама цlи лелаеш а я. Гlишлошъераша доккхал ду шоашнарна «СССР» космонавтшнара — хьалхалаттача коллективашна дьина бoазув а тlадолаш йолча вымпелах Хlаьта бригадир ше цар Звездни городоке вахa хиннав. Цига цо космонавташта дийцад шоаш балхаш мишта ду, дlахо йодача хана фу де уйла йолаш ба.

Цар хьалъеш хиннача объекте дикача цlен наьна цlагlа санна пхьалхо яр. Хlара материал ший метте ниж а яь дlанийлла улар Кхыметтел аккьанна кирпишкаш а шийсъяь дlаоттаьяр.

— Материалий хьон бар, уж лораяр гlишлоюхой кертера декхар да, — аьлар Ахматова. — Тхона хоя йоакхача цхьан кирпишнех цхьа бел хилгал болча маркхален фу мах ба.

Ишта дог лазаш кхахьетарах толамаш даха вlашагlехьдоал цар. Массехи шу да из МПМК-а «Чечингколхозстрой» треста чуйолхарашта юкъе хьалха йолаш хьайоагlа. Царга я КПСС райкомен райисполкомен. Ерригсоюзни объединение нарерa кара тола цlе байракхаш.

Нохчий юртовций ... дlакхахьчад шоай районе кхз болаш йола гlишлошъю база вlашагlйола, цуй диспетчерски службай бола тоабе, кадраш хувцалулга дlадахха. Лакха квалификаци йола бетонщикаш, каменщикаш, плотникаш, штукатураш, малераш ба МПМК Хlаьта цар бригадашта керте латт юкъера специальни декхар дийша нах.

Лоамашкарча юртий сибат гуччахьа хувц гlишлошъераша.

С. ЛОРСАНУКАЕВ.

КПСС ОБКОМЕ

ЛЕЧКЪОРАШ ДАРАХ — БЕХКТОКХАМЕ

Укх деношка КПСС Нохч-Гlалгlай обкома бюрос дийшар Нохч-Гlалгlай респотребсоюза системе Іалаьмате дукха яхча лечкъадарах дола дош.

Тlайбача соцам тlа белгалду, Нохч-Гlалгlай респотребсоюза заготовительни организацешка 1972 — 1978 шерашка шин бlеха гlулакхаш леладе хиннай Іалаьмате дукха пачхьалкхен ахча лечкъаде йола зуламхой тшайна.

РСФСР текстильни промышленносте Министерства Московски камвольни объединение (Московски камвольни комбинат) боккхаьча бартa а бахa зуламхошa оригинально тlа чари документаш тlа искусственно лакхдаьд комбинате дlа чу денача тхан динала хьокхамашн мехкаш. Цу тайпара хьалийдаь дукха ахча ца доагlаш а комбинате дlа кхахьйитад райзаготконторашна Цига из кха а нилеш йоашта дутаи хиннад заготпунктий заведующашен заготовителашен. Цу тайпара лечкъадаь дорриса ахча 1 миллион 300 эзарий сомал дукхагlа да, цох Шелковской райзаготконторе — 820 эзар сом гарга, Наурски — 233,7 эзар сом, Шалински — 51,7 эзари Грозненски — 40 эзари сом.

Лечкъадаь ахча декъаш хиннад зуламхой группашарча наха юкъе, цох пхьадола да цхьа гlулакхаш тlара наз кхаш телаш хьоашал деши нибара дlакхийтад.

Парте обкома бюрос белгалдир, пачхьалкхена сел ла доккха зе де йиш хиннаш респотребсоюза а моттигерча цуй подразделеней а кулгалхоша заготовительни органашей балха тlахьожам ца лоаттабар, социалистически доалахье лораяра дола шоай декхараш ледара леладар, кадраш хувчача, дlанийсъяь хьажачен цlенхаштта кхоачамбоацараш хилийтар ба хьан долаш.

Респотребсоюза правлене ца йаш хиннад заготовительни организацешна тха в нах йола юртбоахама продукци а кийтъеча сил йола нарушениеш, уж дукхаьа йоцаш правлене Бахкдa, Іамйца ревизеш кхоачашьяра боацаш бола тlахьожам лоаттабьбац. Из бахьан долаш уж кхоачаш ца еш юсаш хиннай, хlаьта нарушенеш дlахо а яьй.

Правлене председатела М. А. Мамаева шоашта тlадехна декхараш цар кхоачамдарах деха доагlар хьадийхадац шин заместителашкари кулгалдеча кхыч болхлошкарей. Заготовкаш еза нарушенеш яра, социалистически доалахье лечкъаяра бехке барий бехктокхам кхоастабеча хана даьд оринципиальни доагlен либеральни беннаш. Уж кхоачамбоацараш бахьан долаш респотребсоюзе хьакеллад бехктохкам ца хетен ярутовой порушки хьал.

Декхараш дlадеъаш социалистически доалахье лораярах бола бехктокхам тlабиллa хиннача респотребсоюза председатела заместителашка М. В. Занина — заготовкаш управлене начальника, С. А. Абдулхалимова — экономически болхи тlахьожама-ревизионни службен цара йолча Іалашдаьбен бехача нахагари тха хьанара порядкаь, пох ю респоташ ниййера хоаш яра дlатела нача дlа схийтара лоаттабу тlахьожам чlоагlбара хьакъехьара Центросоюз, СССР Министрий Совета заготовкай Госкомитета инструкцешн указанеши кхоачашъелга. Бахьанаш уж зо лаш Шелковской, Наурски, Шалински, Грозненски районашка хьахилар тхан заготовкаш яра харцахьара практика. Заготовителашта цхьаькха дукьале а йоацаш дlатийннад сдатчикашца расчеташ яра дукха ахча, нох шин хиниахьа отчет ца лууш, рай оний а республика а доахонел архьа тха нйданташ. тхан мах цуй дукхал динал геттар харцахьа а йоахаш цоаш дагалаьнна, а оттабаьча нахна цlерагlа харцахьара закупочни квитанцеши яздеш моттигаш хилийтан.

Райзаготконторашкара бухгалтерски тlахьожамаш ревизионни балха во я формальна а лелабьд.

Заготовительни органашкеи тlахьожама ревизионни аппаратеи кадраш ... цlоарга хьийкабаш, уж практически балха тlа хийкаш, кулгалдечан материальни бехктокхамерчен гlулакхаш тlа кlезига ахийтабац хьалха шоай сий доадаь, судаш яь хиина нах: йолаш хиннай шоашта тlадилла гlулакх дlа ца дихьа а тешам боаца а болхлой кхычахьа балха ухийташ а гlулакхаш тlа лакхеча а йола харцахьара практика.

Заготовкаш ечен социалистически доалахье лораечен ноагlош йола порядок оттаялар 1978 шера пачхьалкхен Іалаьмате дукха ахча лочкъадаьлга гучадалиначул тlехьагlа Социалистически доалахье лечкъаелга дlаходдаш дар.

Прокуратурай милицеи органаша тхан кхьайола юртбоахама продукции кийчьяча нарушенеи сиха даннен-йоаш ... вlашlехьдаккхар ца кlоаргa тохкий цуьна ... лечкъадерий зулам социалара шинй хиннакха и де доагlа а гlулакхаш даьар. Юртбоахама продуктанта заготовкаш нийса йой, цуьна лаьрхlа дlадоннача ахча дакхийта доагlача дlаходхитий хьожам лоаттабе боагlа тlа хьожам лоаттабьбац республикина финансови банкевски органашен халкъа тlахьожама комитетон.

Потребительски кооперацен кадраш лахара, дlанийсъяра, хьалхехьа, социалистически доалахье лораяра тlехьа беча балхага тоьаш болаш кlоарга хьийжанц КПСС Шелковской, Наурски, Шалински, Грозненски райкомаши райисполкомаши.

КПСС обкома бюрос хьоа принципиальни мах бир хинначун, чlоагlа тlалзар дир бахачи нахахара юртбоахама продукташ эцача нарушенеш хилийтарах пачхьалкхен Іалаьмате дукха ахча лечкъадайтаран бехке болча респотребсоюза кулгалхошта.

Соцам тlа йоаь респотребсоюза правлене председатель М. А. Мамаев, социалистически доалахье лораяра бола во йолагlехьбиннакар, шийна партийни хахнар ... хьадех доагlар хьа мела дехар ахчен материальни рулкашн цхьа санна дукхаьа лечкъадантар, шаш хилийтар бахьан долаш партера дlаивнехен балха тlара дlаваккхан воагlаш вар. Хlаьта ... хоачамбоацараш дlадахара цо ден дари цо требкооперацера гlулакхаш дикка тоадергда аьнна цо бенна тешамие чоте а эцна КПСС обкома бюрос цунна нтайкайнр учетни карточка тlа а хьош строги выговор.

Социалистически доалахье лораелга Іалаш ца даь респотребсоюза председатела заместителаш М. В. Занин, С. А. Абдулхалимов парте ра дlабахаб. Уж балхаш тlара дlабахара дош оттадаьд.

Чlоагlа партийни бехкаь респотребсоюза председателa кадраши волча заместитела В. В. Климова, КПСС Шелковской Наурски райкомий хьалхарча секретарашта И. Г. Табацковая не А. М. Карагичевавичн.

КПСС Шелковской Наурски райкомашта потребсоюза правленена тlадиллад юртбоахама продукции кийчъеча социалистически доалахьо Іалаьмате дукха лечкъалайтара бехке болча кулгалдечна бола бехктокхамах дола дош къоастале.

Респотребсоюза могадахьа тlахьожама ревизионни управлени техкама, бола бе хьака долчи, инициативни а кийчо йолаш а болча бола хьина чlоагlьелга.

Республикина прокуратура но, чучча гlулакхий министерствана, халкъа тlахьожама комитета, финансово-банковски органашта тlадиллад оахача нахагара юртбоахама продукташ яра оттаяь порядок хилийтана чlоагlа деладара, цунна лаьрхlа хьокхадаь ахча мийса дlадахийтара, потребительски кооперацие социалистически доалахье лораяра тlехьара тlахьожам дlахо чlоагlбелга.

КПСС обкома бюрос тlадиллар судебно-следственни органашна Чечингпотребсоюза системе Іалаьмате дукха ахча лечкъадарагlа уголовни бехктокхаме 38 саг хьаь, царех Бачева ... А. А. Абубакарова, А. А. Салаватова, Т. М. Рубаева, Х. М. Солтмурадова, З. К. Хамурзаева, А. А. Идрисова, А. М. Амисултанова, К. Байалиева, М. Байалиева, 11 шерага ... судаш ... дувне бела ... хьакъехьа ... сацийта еш а.

КПСС обкома лакхахарте горкомаши райкомаши декхар дlа ... дирча ... кадраш ... кьанне ... тlаьхье ... КПСС XXVI съезде ахча Отчетни докладе Леонид Ильич Брежнева ... советски социалистически доалахье ... хlануна ... боллаш ... хулийтара ... деаргдлаш ... дарглаш аьнна ... чlоагlа хьалхе а лелаве.

Сийлахьча юбилейнта нахъадолхаш

ДЕГӀАЙОАГӀАРГЪЯ ЭНЕРГЕТИКА

61 шу хьалха Советий Ерригроссийски 8-ча съездо тӀайийцар Россена электрификаци яра пачхьалкхен план (ГОЭЛРО план). Из яр дунен практике эггара хьалхара электрификаце ларда тӀа халкъа боахам комплексно дегӀабоалабара цаӀ йола пачхьалкхен план.

Из план оттаяра вола инициатори могаьри вар В. И. Ленин. Парте шоллаьгӀа программа я из аьнна цо цу планах. ХӀама хьакхолла низаш дегӀадоалаеча электрификаце революционизирующи белгало къовста а еш дунен эггара хьалха латтача общественни строя, — электрификаце ларда тӀа Советски ӀаьдалеІ хьалха латтача экономикаш цхьоагӀо белгайоаккхаш цу съезде аьча формулировка тӀа «Коммунизм — из да Советски Ӏаьдали берригача мехка электрификаци яри», — аьнна В. И. Ленина.

Цу ханага диллача ГОЭЛРО ленински план, кхы шийла йоаккагӀа хила нийш йоаца мероприяти, бокъонца аьлча электрификаце овлан тӀа социалистически обществана ларда йоллара план яр.

Мехка индустриализаци а ца еш мелкобуржуазни боахамаш дегӀадоаладара шоай планаш ГОЭЛРО планашта духьал уттае гӀерташ бар тайп - тайпара авантюристаш, бакъда, ира лаьттача къовсаме котбаьлар низ бола электростанцеш хьалъяра ленински низъ.

Эггара хьалхара низ бола советски электростанцеш хьалъяра къоастаяьча мехка керттерча 8 экономически района юкъейихьалр Кавказ, цу даькъе Нохч-ГӀалгӀайче а нолаш.

Халача хьалашка дӀадоладир вай республикана электрификаци яра гӀулакх Промышленности юрта боахами дегӀабоалабара дукха низалаш эшар, цудухьа дукха халонаш балха тӀа нийслуш хиннa хала хьалаши эша а деш. 1929 шера 15-ча октябре Коминтерна цӀерагӀа йола ТЭЦ-1 болх бе йолайолийт. 10000 квт низ а болаш, цу хана Къулбаседа Кавказе эггара низ болшагӀа ярех цаӀ яр из.

Низ бола керда электрически станци болх бе йолаялар дерригача халкъа цӀей санна дездир Грозанерча къахьегамхоша Мехкдаьтта промышленностан юрта боахамаи электрификаци яр дӀадоладир.

1950 шера юлл Грозный — Нальчик БЛ-110 квт яха лини. 1952 шера хьал а яь болх бе йолалу ТЭЦ-2, хӀаьта 1958 шера ВЛ-220 квт Грозный — Орджоникидзе яха лини юлл, цул тӀехьагӀа кхо шу даьлча Шаьла хьалъю Советски, Ведана, Шалински, Гудермесски районий юрташтея Аргунски шахар довнкхача заводан электроэнерги луш йола ТЭЦ-4

1962 шера вӀашагӀкхет «Грозэнерго», «Дагэнерго», «Ростовэнерго» системаш. Лоаллахарча республикашкарех краяшкарех дарегӀа йолча энергоресурсех пайда эша нийш хулийт цу гӀулакхо. 1967 шера хьал а яь «Грозэнерго» системана юкъейоалаш керда ТЭЦ 3

ХӀанз электроэнерги вай ловмашка нах мел бахача моттигашка кхаьчай. Дукхьа хӀанз вай республике дӀайода электроэнерги 1013 шера ерригача пачхалаьа Россе йоаккхаш хиннар миссел я.

ЦхьайттаьлагӀча пятилетке Нохч - ГӀалгӀайчене электроэнерги яккхара боарам лакхдургба промышленности юрта боахами дегӀабоалабарах. Шурийнен дукхаи хьайбаш леладу комплексаш, бурунни аренашкен лоамий босеш кен керда фермаш. Шалински районе Къулбаседа Кавказе эггара йоккагӀйола коатӀара оалхазараш леладу бройлерни фабрикен хьалъяро дӀахо шердергда юрта боахами механизаци, электрификаци, автоматизаци яра балхаш. Царна а дукха электроэнерги эшаргьа.

Дукха хувцаман хургда Грозне кастлашха, Первомайски улица тӀа гӀолла машинаькъа вокзалера аэропорте кхачаьаца троллейбусе йолалайтарах города керттера магистраль а хинна дӀаоттаргьа из, дукхагӀа хургьа кхыйола транспортни электрифицированни линеш, пай города улицашка бӀаргаго тарлу электромобилаш. Вай хаьарча фусамашка, кердача хьисаперча пахара юкъейоалаергья итташ керда электроприбораш: моролильникаш, конизатораш, фо цӀендергаш, электрогрелкаш, ништта кхы дӀахо

Специалистоша даьча лоархӀамаша хьахьокх, 1985 шерага кхачаш вай республикана электроэнерги дукхагӀа эшаргхилар, хӀаьта царча хана и республики ерригa электростанцей долаш дола низалаш тоъаш дац.

СовлехагӀа эшаш дола низалаш мичахьара лохаргда?

Лакхлуш латта низалий дефицит дӀалакха лерхӀ лоллахарча республикай, кралии областийи дарегӀа йола гидрон - йовхален энергоресурсаш юкъейоаллараха моттигерча энергоресурсех биззагӀа пайда эцарахи

Ништта дӀахо йодача хана Къулбаседа Кавказа энергетически системе дегӀайоалаергья атомни йовхален энергетика. Къаьстта Нохч-ГӀалгӀайченех аьлча. вай дукха я уж алсамъяхара торонаш, керттерча даькъе лаьттан тӀоамашкара дӀайхача хиш чотах

Халкъа боахама хьошташ кхоачашдара лоархӀаме ревераш я хьурмат дара чотах хӀара шера кхоергйола миллионаш киловатт-сахьат электроэнерги, эзараш тоннаш условни доагори йовхала энергии. Кхом бара керттера иаькъаш да лакха КПД йола пайдане энергооборудовани юкъейоалаяр. продукци кийчъяра технологически процессаш эргаяхар, организационни мероприятеш чакхъяхари дӀайохийтача энергех довш дар кӀезигагӀа хилийтари Энерге хӀара киловатт-сахьатен калорен нхом бара, зехьа ца доадари мероприятеш уттаьяй хӀара производственни коллективо шийна хьалхашка

Боккха пайда лургба энергоресурсаш шоазагӀа юкъейоалаяро а Вай республикана дукхача предприятешкара низ болча технологически установкашка дӀайода дукха газ, Ӏн, электроэнерги, хӀаьта цох дукхагӀа дола дакъа шоллагӀа юкъедоаладе йиш йолаш да. Кхы тӀа а дукха йовхал дургья цу гӀулакхо.

И. БАШИРОВ,
технически Ӏилмай кандидат.

ЦАР КАЛЕНДАРА ТӀА—1983 ШУ

Лида, балха толамаш дахмиштa карагӀдаьннад хьона? — аьнна тха корреспондента даьча хаттара жоп а луш «Чечингтвейбыт» объединени чулоагӀача «Светлана» яхача ателье динагӀйолча мастера хӀамаш тегача Закриева Лидас дийцар.

— Со укх ателье балха еха ер нйсльагӀа шу да. 1970 шера город Алма-Ате хӀамаш тегарий курсаш яьхале а лоадам болаш балха опыт яцар са. Укхаза эггара хьалхара са хьехамча а хиний дӀаттар гӀораьнна вола баракъаш доахар Алахвердов Сергей Самсонович. Цо Ӏоманйир дика болх бе. Цун хьехамагӀа, новкосталагӀа дукха хаяалехьа тӀеханакьа духхаду баракъаш тегара мастер а хинна болх дӀаболабир аз. ХӀанз со ца кхеташ баракъаш тегара цхьаккха операци яц, хӀаьта а хӀара балха тӀа гӀуллакхила дуния чура торонаш хул. Царех да хӀара балха минутах пайда эцар. Из де я дика вӀаштӀехьдаьннад са. Новкъосташа а, заказчикашца а ӀннерaЯ, безаме хила гӀерт. цар хьашташ дика кхета я деш, уж сихагӀа кхоачашдара мел эшар ду. Цудухьа хургаяк са хьокхамаш лакха хилар, нах шоай заказаш сога кхачийта гӀертар.

Цхьаккха ди дӀадодац тахапара болх чакхбьнначул тӀехьагӀа кхоачарчоа аз кийчо па еш Хьаде дезаш дола баракъаш белгал а дийя юстара довх, машинкана даьтта хьожаш, оатталий балхага хьожаш профилактика ю, цул тӀехьагӀа балха хьа ма сигехьа хӀамаш тега Ӏоха мара па езаш мел эшар кхоачашду Цу дерригена эпац 5 — 10 минут мара, хӀаьта мел атта да шоллагӀча дийнахьа болх дӀаболабе. Болх сиха барат. дехьы ха ца йоилрах новкъосташа бегаша «сиг-автомат» аьнна цӀи тиллай сох. хӀаьта массане а сий деш, лоархӀаш хилча болх дикагӀа бе а дог доагӀа.

ДӀаяхача иттлагӀча пятилетка план шоаза тӀехкхоачашйир аз, хӀаьта дахача шера хьокхамаш а да лакха. Объединенера баьча хоамах хӀана 1983 шера чотах къахьегаш я со. Цу хоамо дог гӀоллакхарах сай торонашка а хьежа цхьайтталагӀча пятилетна план КПСС XXVI съезд хинна пи шу дузача дийнахьа кхоачашъе аьнна социалистически деккар тӀаийцад аз.

МалагӀа къахьегама сонгӀат кийцадь Ӏа укх кердача шера аьнна, хаттар дир тха корреспондента «Автотехобслуживание» яхача Грозненски межреспубликански автоцентра диагностинга Дудаев Хас-Магомет Магометовичага.

— Ӏалаьмате берийте хилар сона цхьайтталагӀча пятилетен хьалхара шу, — аьлар Хас-Магомета. Дукхьа цу дхьа шера дукха хӀача ца эшаш кхья шера план кхоачашйир аз. Юкъера лаьрхӀача хӀара бетта план 200 процент кхоачашъени чакхдаьккхар аз шу. Се цу къахьегама коталонга кхоачаваь йола къайлонаш а хьоалео безам ба са. Предприятерча участкех эггара бехктокхамегӀа лоархӀаш я тхаар Автоцентре тоас хьачу мел йолгӀаш йола, легковой автомашинаш сога а са сменщикашка а гӀолла чакхъьлча мара дӀакхача йиш яц ремонтникашка. Легковой автомашиний двигателашта, цар доалхошта хиннар фуд хайна оаха оттальча диагнозага хьежа шоай болх дӀаболабу ремонтникашка. Къахьегама коталоний ноакъа со ваьккха дола керттерлар да аз сай дехараш цӀена кхоачашдеш хилар. Автомашина аь ремонт во я аьнна клиент юхавоагӀаш цхьа моттиг нийсъяйтадар. Дика топаьнча во яха ціи дӀа а яха цкъа со мухале яьккха ваьлча аттагӀа хилар дӀахо болх бе. ХӀара клиент шийшийа автомашинага со хьажийта гӀерташ хул. Цудухьа ма бу болх боацаш со висац цхьанна дийнахьа. Цунца дувзаденна цхьаболча деношка кхоъ а кхы тӀех а норма кхоачашъе вӀаштӀехьдовл са.

Цхьаьнка кердадар аз билха юкъедоаладарца я белгалдаьлар сона дӀадаха шу. Укх тӀеххьарча хана каст-каста хозаш хул архьа дӀаоттаьй йола автомашин йодалий ахьс. Цу гӀулакха духьала йола керда сигнал сай проситах вӀашагӀйоллийтар аз предприятe. Из сигнал латташ йола автомашин шийх пхьметтел саг дӀахьонхавелча а сигнал тела йолалу. Аз кийчдаь кердадар шерри производствана юкъедоаладаьд хӀанз укх оахьте.

ЦхьайттлагӀча пятилетна план укх шера СССР кердача Конституце цӀей деаддеча денга кхачалехьа кхоачашъе дерхӀаш я диагностик Дудаев Хас-Магомет. Ше из кхоачашдергхилярах бӀубенна а ва из.

СКВАЖИНАШТА РЕМОНТ ЯРА— ХАДДАНЗА ЙОАКХО

«Сунжанефть» НГДУ коллектив хӀара шера плани тӀайийца социалистически декхараши тӀеххоачашдеш хьайолгӀарех я. ТӀеххоачашъяьй цо дерригача техникоэкономически хьокхамий цхьайттаьагӀча пятилетка хьалхарча шера план а. ШишегӀа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Цу гӀулакха дукха балхаш де дийзад. ДукхагӀча даькъе уж де дийзад мехкдаьтта запасаш, Карабулак Ачалуки, Заманкульски яхача майданашка мехкдаьтта доалла моттигаш кӀезигъяларца, мехкдаьттаца скважинашкара хьадоагӀаш дар дукхагӀча даькъе хий хиларца дувзаденна. Цудухьа мехкдаьттел гази яккхара паччахьалкхен план кхоачашъяра «Сунжанефть» НГДУ дукха геолого - технически мероприятеш чакхйоах. капитальни ремонташ ю скважинашта, мехкдаьтта тӀоанашта низ тӀалоаттабара скважинашка хий чуухкит

Мехкдаьттел гази дукхагӀа яккхара керттера резерв я скважинашта капитальни ремонт а еш. уж болх бе йолалийтар Цудухьа оал скважинашта капитальни ремонт еча цехах балови структурни подразделени я аьле хӀана аьлча цун коллективо ремонт ю скважинашта мехкдаьттел гази йоахача цехе а ништта мехкдаьтта тӀоанашта низ тӀалоаттабара йолча участке а. Цига деш дола балхаш тайп - тайпарех дукхех да: лакхехьа ладача тӀоанашкара мехкдаьтта даха доладар. мехкдаьттаца хьадоагӀа хий кӀезигагӀа хийлийтара ду балхаш. изоляционни балхаш ДукхагӀча даькъе скважинашта комбинированни ремонташ ю. Мехкдаьттаца хьадоагӀаш дола хий кӀезигдара скважинашта капитальни ремонт еча цеха коллективо обработкаш ю полимерашца, ковчача визгаца, кхыча реагенташца. 1980 шера планагӀа 18 скважинана капитальни ремонт е заш хиннача яьр 19 скважина хилар. Капитальни ремонт яра чотагӀа кхы тӀа а даьккха мехкдаьтта эзараш тоннаш дар ДӀадахачв шера план толаме кхоачаш а еш. ремонт йир 18 скважинана. 1932 шера ДаьттагӀа яьккха № 3 йола скважина тоа а еш, болх бе йолалийтара дола чоалхане балхаш а чакхдаьхар

Шоай декхараш даим цӀена кхоачаш а деш, хьинарс къахьегаш бола болхлой кӀезига бац скважинашта капитальни ремонт еча цехе. Дукхаенеша чӀоагӀа лоархӀаши сийлеш ва Къахьегама Шеча Байракха орден лелаю воккхагӀвола мастер В. И. Вилков, бурундеттараш В. А. Мосиенко, Д. И. Мещерков, скважинашта капитальни ремонт еш вола мастер Х. С. Аушев, вышкомонтажник П. А. Мирошниченко, мастер И. А. Кадлаев, газоэлектросварщик И. М. Змерега, кхы дукха бараш.

Сунженски районе эггара хьалха «СССР 60 шу дизара — 60 хьинарча къахьегама кӀира» яхача инициативах социалистически яхь дӀайолаьярех ба «Сунжанефть» НГДУ болхлой инженернотехнически болхлой, гӀулакхера нах. КПСС Сунженски райкома бюрос тӀадожадир районерча ерригача предприятей, организацей юкъханцар-ча партийни организацешта, профсоюзни комитеташта тха дика гӀулакх хьаллацар. Сийлахьчи цу юбилейта кхачалехьа цхьайтталагӀча пятилетка хьалхарча шии шера план кхоачашъе социалистически декхараш тӀаийцар скважинашта капитальни ремонт еча мастера Кадлаев Ибрагим Арсентьевич керте латтача бригади коллективо. Цо ший дош диза кхоачашдеш да. Хадданза социалистически яхье хьалха латташ чакхъьлар из дӀадахача шера.

Скважинашта капитальни ремонт еча цехе болх беш я «А-50» яха йиъ установка. Царна эшаш йола запасной оатхалаш кхоачамболлаш ца хилар бахьан долаш цеха коллектива болх чӀоагӀа тӀехьатетт цу гӀулакхо. Дукхача хана дена болх беш я цехера уж установкаш, царех цаӀ 1971 шера дена, цун метта кердаяр оттае еза ха хьатӀаэттай.

Балха ханах бизза пайда эцара чӀоагӀа лоархӀам болаш гӀулакх да дийнахьа а бус а болх бергбола бригадаш вӀашагӀъехка хилар. Цхьабакъда, болхлои балхи тӀара каст - каста хувцабалар. уж тоъаш ца хилар бахьан долаш цхьан сменах, цхьан сменахи ах сменахи, дикагӀа хилча а шии сменах мара болх бац бригадашa. Кхьа сменах болх беш хилча вӀаштӀехьдаргдар шера дукхагӀа капитальни ремонташ скважинашта е, кхоачашлу ремонтни балхаш дикагӀа хилийта, доаккхаш дола мехкдаьтта совдаккха. Ништта болх вӀаштӀехьа ца баккхарах боагӀача боарамах дӀадолхац скважинашта капитальни ремонт яра балхаш. Цеха болх чӀоагӀа тӀехьатетташ доли цхьаьккха гӀулакх да цун коллектив спецтехникаца, транспортаца боагӀача боарамe Ӏолаш ца яр. Балха дукха лехьа йоаш бригадашна бульдозершка, экскаваторашка, цементировочни агрегаташка хьежаш латташ.

Кхоачамболлаш оборудованаш ца хилча, цу даькъе 8-деюмови перврентераш ца хилча хала да болх бе. ДӀадахача шера ноябрь бетта №№ 1, 2 йолча бригадашка дукха балха ха лехьа йоайир хьун материалаш цо хиларах, нйс ди тӀехьаьлар из бахьан долаш укхазара установкаш вӀашагӀа ца йохкаш. Къахьа я сварочни аппарат, цун метта кердаяр эш.

Укх шера скважинашта ремонт еча цеха коллективна доккхийи бехктокхамен декхараш хьалхашка латт кхоачашлеча балхашка дӀадолаш дар лохара, бригадай сменность аӀъяра. скважинашта сихагӀа ремонт яра. кхылола технико - экономически хьокхамаш тоадара даькъе.

«Сунжанефть» НГДУ скважинашта капитальни ремонт еча цеха коллективо дерригa ший низаш оаццагӀдаькхад нийсту халонаш эшра а еш укх шера плани тӀаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара.

А. БАКАЛЮК,
«Сунжанефть» НГДУ производственно - технически отдела воккхагӀвола инженер - технолог.

Автомобилаш-ветеранаш

Болам эггара хьаьрагӀа болча Московски магистралех цхьанне тӀа Волгоградски тӀоньакъа тӀа гӀолла бӀаргех сьарг къинтача санна лелаш я таннтаннарча мирнаех йола бӀаьш автомобилаш ХӀаьта уллуярча Ленински комсомола цӀерагӀча Автомобильни заводи музей «сигона йолла лелача» фантастически ширххиладъ тара дектача Ӏалаьмате йоннхача купола кӀал латт дуккхарех геттара кӀезига мара долаш доаца хӀама хинна йола машинаш

Хетаргахьа, хӀанзарча цӀанарча автомобилашна а ешх тӀех тӀоза хургбац накъа тергам цу хӀанз дукхи хӀама ца эшашаш йиц а сенна дӀаьнна... [illegible]

[illegible]

Ах бӀаь шу совгӀа хьалха, 1930 шера ноябрь бетта араяьлар хьалхарa Коммунистически интернационала цӀерагӀча Московски автомобильни завода (шитта оалар хьалха АЗЛК) кон на Ӏарех «Форд А» яхача марка кинна хьалхара кӀа машин... [illegible]

[illegible]

...ча тера а ялар хӀана вайна гурашта. Металла гуйнашта юкье цхьаза дага а доацаш корайоагӀа тхона кхалеж тӀа дӀакхийса ядаш. тхоай экспонаташ.

Лелаш йоала толам болхьна лакрхӀача. «ирала корадаь хӀамаъ аьнна аля мегаргдолаш бар... [illegible]

...столица 800 шу дуза тӀа кхоаьртача хана кхаьчай цунга «Москвичий» лелаю кӀезига совгӀаташ даькадан тайптайпарча дунен халкъашта юкъерча выставкашка я спортивни яхьшикаа в. Уж ю йиш я дунен 70 мехка нахъкашка.

Экспозицешш дика хьехьок эггара хьалха арахецаш хиннача автомобилашкара хӀанзарча хинарча комфортабельни «Москвичашта» кхоачаш заводо хьабоа вийъ. Дукхача документаша сурташа, макеташа духа вай мехка хьалхарча автомобилаш еча предприятех вай йолча АЗЛК сий дерзо тӀехьа а къахьегама а традицех... [illegible]

[illegible]

Алексей НИКИТУШКИН,
АПН корреспондент.

[illegible] «Москвич» [illegible]

З. БАТЧАЕВА [illegible]

ДӀаяхача заман ширдаьннача гӀулакхащца—лира къовсам

ДИНА КУЛЬТЕХ ДОЛА ЗАКОН НИЙСА КХОАЧАЩДЕ

Ала делаш да, Наьсарен районе дин культех дола законодательство нийса дӀадахьара йола комисси болх беш йола тоъал ха йолга а цо лоархӀаме болх белга а. Цу комиссе председатель йолча Пугоева Жабраьила Марема меле битац из болх оттальча плано ма яххара хӀара кварталe ю заседанец. Цига даьха лацара комиссе членаш болча нахал совнагӀа хьахьийне хул юртсоветий председателаш, хӀана аьлча, юрташка из болх дӀахьош йолча комиссешта кулгалдераш уж ба. ХӀара шу дӀадолалуча хана, январь бетта, совещаниесеминар хул. Цу семинаре Ӏомаду дин культех дола закон, хӀаьта цу законa хьакъехьа НГӀАССР Министрий Советo тӀаийдаь сониаш, юрташка дин лелабераша беш бола болх тоаь, де эшараш кхоачаш миштa дергда дуц

Вайна ма хаьра бе безаш бола болх дукха ба, хӀана аьлча, цхьаболча дин лелабеча наха цу законах тайп-тайпара цадоагӀараш леладу: моттигаш нийслу районе дин лелабеш болча боккхийча наха а ширдаьнна гӀулакхаш кхувш йоагӀача тӀехьенна каьдехкаш. Цар уж шоай тоабашта юкъеоза гӀерташ йола моттигаш а нийслу. Уж санна дола гӀулакхаш ца нийсдалийтара дин культех дола законо лаьр массанахьа a нийса лелалайтара болх беш я юртсовета комиссеш.

Цар лоархӀам бу шоай юрта йолча мурдий тоабай, уж хьож царга законо яхачул совнагӀа дола гӀулакхаш ца лелдайта. Цу комиссеша лоархӀаме болх бу тайп-тайпара культови деза деноша хулача хана юрта баха нах дӀахетабеш, хӀана аьлча, дукха моттигаш нийслу цхьайолча юрташка ца доагӀача тайпара мархаш довета деноша деадеш топаш кхувсаш, тайп-тайпара байракхаш лелаеш, говраш хехкаш. Комиссе членашка уж деноша хьатӀахоачаш дин хьалхале лелаеш болча наха боагӀаш бола кхетам лу. Цу динахьа балха ухараш, деша багӀараш шагӀа ӀергбоаЛаш гӀулакх оттаде гӀерт.

Из болх юрташкарча комиссеша бар бахьан долаш тӀеххьарча шерашка лаьгӀьенна законах ца доагӀа цхьаца гӀулакхаш нийслуш хинна моттигаш Болх беш бола нах шоай болх беш хул, берригa хьана бац аьнна бола школашкара дешархой шоай занятешка ух Из нийта дале а, балха боаца цхьабола нах нийслу цу деношка шоай машинаш хехкаш лелаш.

Царца беш болх хӀана а ледара ба хӀана аьлча, уж нах болх беш дукхагӀа йолча хана вай республикал араьха хул, нагахьа мара цӀа а ца боагӀаш ХӀаьта шоаш цӀабаьхкача укхаза болх беш а шоай моттиг лелаеш а болча нахах башха эхь ца хеташ, малар меле а, цунца дувзаденна цхьаца харцахьара дар даь а шоай дог Ӏобаде гӀерташ, цхьаккха дӀаьнначох ца башаш лелаш хул уж Зулам а цу нахагара доал, эзареш а цар ю, хӀана аьлча цар укхаза дукха лела безац. Уж баьнаб шоаш даьккхар харцахьа а бакъахьа а хьал а кхесса, шоаш хиннача юхабахача, ванна лелабе юхе шоай бераш а къоаной а буташ

Дин культех дола закон нийса лeладара йолча комиссе болх районе лерттӀа лелабар бахьан долаш цхьабола аьтто баьнаб тӀехьадиса ширдаьнна, динца дувзаденна дола гӀулакхаш дӀадаха

Юрташка болх беш йолча дин культех дола закон нийса леладара комиссеша саг йодача йоагӀача, ништа динахьо денача моттигашка дукха къахьегарах дикка дегӀа доаладаьд керда обрядаш нахара юкъехкатьар ХӀана наха къьера дӀадаьнад дох кхий урдаш лахар. [illegible] вон тӀа доахаш кхулар. ништта кӀадола тӀехьадиса тишдена, нахара Ӏотькъам беш дола гӀулакхаш.

ХӀаьта а ала делаш да, из бола ништта дӀаболабеарах сага йиш ца мичах хӀана аьлча, наьхетараш дукха кхьарбу цу наха ... бараша боах лушу ца доаха кас йоа! дӀаякхийта еза еха баьккхача боккхийча наха тӀехьашка а хоавъ, ший керда яхар хургдолча. Цхьаккха куц е сакъердам а, е хьабийха гергара нах а боацаш.

Ала йиш йий из санна деча маьреллах боккъонца дола маьре да аьнна Уйла ел фу дега гӀоа, фу ираз, фу сакъердам, фу лоам хургба цу тайпара хьоча наьхьах?! Елха а елхаш, наха, ший эггара кхоачагӀа болчар хьа я лаьна, низегӀа дӀатӀа а хоаийй дӀа йохийт ништта йода саг. Э, ма атта, ма дика гӀулакх да-кх из йоах цхьаболча Ӏоадалаша. Из нийса долаш санна ладувгӀаш латташ хул шоллагӀбараш.

Ха дезаш да царна а вокхарна а сиха лаха хий фордах ца кхийттлга, оаттонца, сихонца дина хӀама а тӀехьал а ца хинниaгa.

ТӀаккха малагӀча гӀулакха, хьан хьехамагӀа ду цу тайпара маьрел?! Обрядеш, ритуалаш хьахиннaиц цхьан сага дагадохарах Эзар шераш дӀаихад хӀара къаман ши шиa эздел — гӀулакх, саг йоалаяра-яхара куцаш дегӀадоагӀаш. Къаьстта вай гӀалгӀаьи нохчийн къамий саг йоагӀа ди вай даьй хана чӀоагӀа куцалахь а сакъердаме а хиннад. Бегашбар, ловзар-халхар дар шоай чулоацам. шоай обряд йолаш хиннад. Цу хӀаман лоархӀам чӀоагӀа хиннаб, хӀана аьлча, саг йоагӀа ди, саг йода ди хӀара сага вахаре цкъа мара нийслуш дац, цудухьа вай даьша а ништта массадолча къамаша а из ди шоашта ховча бесса, шоай низ дӀакховачох ходде, дезде, дицлургдоацаш де гӀийртаб.

Кхыча гӀулакхаша санна цар а чӀоагӀъеш хинна хулаш латтача кердача дезалий цхьоагӀо. Вешта аьлча, хала да хозача обрядий хамбаь вала. цудухьа комиссе декхар да дин совдегархошка шоашка ца кхайкача. царна юкъе ма гӀерта ала. ВӀала тоам хила мегаргбац аламий вахара куцаш ийрча даха гӀертачарца

Цхьаболчар йоах, доккхий совгӀаташ, дур-эцар дӀадахарал совнагӀа, дерригa совгӀаташ дӀадаха. Цул ӀовдалагӀа хьаша фу дагадохаргда? Малаь шийна везача сага моллагӀа денна а совгӀат ца луш? Е из вань ди ца деадеш. е цун вахаре хула кхыдола сийрда денош белгал ца деш.

Кердача обрядашта юкъе а гӀерташ, уж кегаде гӀертача дина керте латтараша тӀехьабисача наха хьета гӀулакхаш да, цудухьа комиссе членаша лаьрхӀа къовсам лоаттабу уж санна долча ширдаьннача гӀулакхашца.

Шоай низ дӀа ца кхоачача метте, шоашта эша новкъостал дех юртсоветашкарча комиссеша Ништта моттигаш нийсъелар Гамий-Юрта а Алтиев-Юрта а.

Дин гӀулакхаш леладара районе хьадийлла шиъ накъдиг доллаше а, балхача накъа цӀагӀа гул а луш, цига культови обрядаш [illegible] аьнна хабар дера цу юрташкара. Уж нах дӀаккхетабе районa комиссега гӀо дехаш

Цар [illegible] хана райония комисси шиа массахьача нахаца цига кхар. Шинехьа а нах дӀаккхетабир дин культех долча законах а из кхоачаш ца динча мегаргдоадаш хилара а.

Комиссе шин баха [illegible] юкъедиаьа а цо кхоачашде а да цхьанайолча юрташкара дин гӀулакхаш мишта лел дин культех дола закон нийса леладара комиссе фу болх бу тахкара цар отчеташ ка шин [illegible] гӀар а. Цу [illegible] ка ладийгӀаз комиссе [illegible] Юртара, БурсагӀкхаьм Альтиев-Юртара [illegible] беча балхах [illegible] [illegible] культови [illegible] ча комиссе а [illegible] карчар а [illegible]

М. АУШЕВ
Наьсарен района дин культех дола законодательство нийса дӀадахьара йолча комиссе председатель, [illegible] тха штате воаца корреспондент.

БЕЗАМЕ ВӀАШАГӀКХЕТАР

[illegible]

З. ЦИЧОЕВА
МагӀалбика района [illegible]

Грозненски почтамте болх беш я телеграфистка Морозова Надежда. Ший балхах іІехдика кхеташ йола из эгара опытнегІа телеграфистка лоархІаш я уккхаз. Цулухьа каст-каста хул из телеграфистий конкурсе дакъа лоацаш. ДІадахача шера цу конкурсе шоззаь призовой моттиг лькхар цо. Массаза а ший декхараш цІена кхоачашдеш йолча комсомолка Надеждай сий ду почтамтерча дукхахчеша а.

СУРТА ТІА: телеграфистка Н. Морозова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ШОАЙ ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХІАБАЬЬ

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

Вай республика халкъа бовхама тайп-тайпарча доакъошкара дукха каьхаташ кхьачад редакце цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера шоаш даьха къахьегама толамаш довзийташ, тІайца социалистически декхараш мишта кхоачашдаьд хайташ. Царех дукхачар лоаца чулоацам бовзийт оаха тахан кепатохача письмой обзора тІа.

Пятилетка шоллагІйола шу бІубенна къахьегаш дІадолаьдара шоай коллективо тешаме лард елла хиларах хоам бу Сунженски маслозавода директора Б. Бокиева. Ерригсоюзни социалистически яхье хьинаре дакъа лаьцача предприяте болхлоша ханал хьалха, соахка 10 декабре, рапорт делар валови продукци арахецарех из маьхала яккхарех шера план кхоачашъярах. Цу юкъебисача хана планах лаьрхІачул совгІа арахийцар 110 эзар сома маьха продукци, маьхала яьккхар 105 эзар сом мах бола продукци.

«Грозэнерго» оператора Х. Сурджанца дувц шоллагІча Теплоэлектроцентрале къахьегаш дукха рационализатораш новатораш хилара. Цар дукха творчески балхаш ду къахьегама овсарле лакхъяра, оборудовани тешаме а дикагІа пайда луш а болх байтара, довгора-энергетически ресурсаш кхоайтара тІадеразадаь. Шера тІайна хиннача социалистически декхарий цхьан пункта тІа белгалдаьккха дар 43 эзар сом пайда, беш йола рационализаторски предложенеш производствана юкъехьойла аьнна. ТЭЦ-2 рационализатораша тІайца хинна социалистически декхараш кхоачашдаьд. Цар кийч а яь производствана юкъейоалаьча рационализаторски предложенеша шера беш бола пайда 52 эзар сом да. Къаьстта боккхача маьхера яр инженераша, рационализатораша Кондратенко Владимира, Сергеев Юре енна рационализаторски предложени. Цар предложене віаштІехьдоалийт шера ши миллион 375 эзари киловатт-сахьат электроэнерги кхое. Ишта дика рационализатораш лоархІаш ба слесараш Битюцкий Виктор, къахьегама ветеран Кудряшов Николай Емельянович, электромонтер Лосев Григория, котельщик Грищенко Владимир, мастераш Канаурский Алексей, Комаров Михаил, кхыбараш.

ЦхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера плани тІайца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара шерра [illegible] дожжаьлча Сунженски райисполкома жилищно-коммунальни боахама производственни управлене коллективо шера [illegible] ханал хьалха кхоачашъярах яаду цу управлене начальника А. Мальцева. СССР Конституце цІей денденча 1981 шера 7 октябрга коммунальни [illegible] дара шера план 103,3 проценти чачкхьал... пайда бара задани 169,0 проценти кхоачашъяьй управлене коллективо. Цу хана дена пятилетка шоллагІча шера чотагІа ІалаьмаІте дукха коммунальни гІулакхаш даьд бахача наха.

«Конкурса кхоалагІа моттиг яьккхай» яхаш корта а болаш я Карабулакски химически реагентий завода производственно-технически отдела начальника А. Свичнова лаьль корреспонденци. Цу тІа автора дувц «Союзнефтеспецматериалы» яхача Еррисоюзни производственни объединенера завода коллективага дика хоам кхачарах. ДикагІйола рационализаторски предложенеш кийчъяра хиннача Еррисоюзни социалистически яхье кхоалагІа моттиги ахчан премин еннай предприятерча рационализаторашта новаторашта. Завода рационализатораша кийчъяь предложенеш тІаерзаь я Іона долча, мовхаш тІадоттаран тІера Іодахаран долча, складски балхаша механизаци яра.

ДикагІйола рационализатораш лоархІаш ба укказа В. Н. Кузин, Н. М. Касаков, слесараш Н. П. Тишкин, А. П. Лукашов, токарь А. А. Кравченко, аппаратчик Д. С. Масленников.

Сунженски межрайсельхозтехника болхлоша социалистически декхар тІевийцадар продукци маьхала яккхара цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера план 1981 шера 20 декабре кхоачашъе аьнна, яхаш лаьу цу предприяте партбюро секретара А. Захарова. Уж декхараш ханал дукха хьалха кхоачашдаьд. Соахка цхьалагІча декабрга кхачалехьа шера план 100,9 процент кхоачашъяьй МРПО коллективо, планал совгІа 20,5 эзар сома маьха продукци маьхале а йоаккхаш. Цу юкъебисача бетта кхы а лачахьалкхен планал совгІа цо маьхала [illegible] кхар [illegible] эзараш сомин маьха продукци.

Шоай коллективо башхадика къахьегама толамаш доахаш цхьайтталагІча пятилетка хьалхара шу чакхдаьккхарах дувц ший «Чечингушводстрой» ПМК-7 начальника П. В. Морозова. Шера ПМК коллективо шиц низаца кхоачашде деаш хинна гІишлои-монтажни балхаш 1524 эзар сома маьха хиннача дукхьал итт бетта кхоачашдьраш 1534 эзар сом мах болаш да. Цудукха уйх шера хьалхарча квартала ІІехьарча бетта чотагІа къахьегаш я ПМК коллектив.

«Хьалха латтача бригада» яха корта я болаш я Шалински районни газета болхлочо М. Эсиндиева лаьль корреспонденци. Шия корреспонденца Іа цо дувц Шалински аьшибетона конструкцей завода дукхача болхлоша дика боаш а цар чІоагІа лоархІаш а ва Мидаев Асланбек яхаш. Дий цу диоад заводерча дикагІйолча бригадана из керте латта. Шерагара шерага дикагІа хул цу бригада коллективо доахаш дола къахьегама толамаш. Завода коллективо шера план ханал хьалха кхоачашъяьй, уж толамаш доахача доккха дакъа лаьцад Асланбека бригада болхлоша а.

Бригада коллективе кхоачашдаьла дарадовца гІулакх а хинна дІаэтад коммунистически хьисапе къахьегар, мичча хана а шоайла дІа-юха новкъостал де болхлой кийча хилар а.

Цу йоккха йоацача коллективе къаьстта дика къахьегаш хиларца белгалбаьнна ба комсомольцаш Зелимханов Абубакар, Цутиев Илез, Сулейманова Зайнап, Гайрабекова Яха, кхыбараш. Дика болх барал совгІа цар хьинаре дакъа лоац завода юкъарча балха тІа а.

«Бафталовская Клавде смена» аьнна я тха штате воацача корреспондента Н. Борисова заметка. Цу тІа цо дувц Бафталовская Клавде Гудермесски «Медиинструментий» завода шлифовально-полировальни цехе болх бу дукха ха я яхаш. Дукхача шерадна укказа къахьегаш йолча Клавдиле йоккха опыт Іоавьй шай балха тІа нах дика байзаб. Къахьегам дика віаштІехьбаккха цуна ховлга ца дувш дисаннар завода кулгалхоша. Цудукъа шлифовально-полировальни цехе мастералла хеякар из. Цкъа санна массехказа а цехерча сменашта юкъе меттел заводерча еррига сменашта юкъе а хьалхара моттигаш яьхай Клавдия Кузьминичнача керте латтача смена коллективо.

Заводерча хьехамчех эггара дикагІа лоархІачарех цаІ я Клавдия Кузьминична. Цо ший опыт, дикагІйола балха методаш дІайовзийташ хьалхехьа говзанчаш дукха ба. Царех ба шлифовщицаш, полировщицаш Шаипова Малкан, Магомадова Душибика, Антонова Валентина, Эдисултанова Кхокха, Халитова Зубайдат, Махмадова Тоита, кхы дукхха бараш.

Іина дика кийчо яьча Аргунски аьшибетона изделей асфальто-бетонни цеха коллектив декабрь бетта а ший толмаш тІа тІа тоадеш къахьегаш хинна хилар дувц А. Муцураева. Хадданаа цехе хьатІаухаш инертни материалаш яхьаш йоагІа автоматинаш. Сиха уж Іо а йоссайта дІабохийт цеха начальника Басханов Рамзана. Шера план ханал динна хьалха кхоачашдинир цеха болхлоша.

Хьинар кхо ца деш къа а хьегаш, социалистически яхье хьалха латташ ба укказа операторш Солтагириев Сулим, Магомадов Баудин, слесарь Мусраилов Ахьмад, бульдозерист Товсултанов Хьусен, кхыбараш. Юкъера лоархІача хІара сменах нормаш 150 процент кхоачашъяь цар.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхача шерашка цІена къахьегарахи къахьегаме нарагІдьнарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цІерагІа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла.

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене В. И. Ленина цІерагІча ГНПЗ гІолла:

Афанасьева Любовь Ивановнана — пенсионеркана.
Булатова Лидия Семеновна — пенсионеркана.
Балицкая Антонина Григорьевнана — пенсионеркана.
Блохина Федосья Даниловнана — лаборанткана.
Бородин Владимир Васильевича — электромонтера.
Безобразов Василий Павловича — установка начальника.
Байда Мария Павловнана — смена начальника.
Верещагин Владимир Терентьевича — слесара.
Волуйская Нелли Семеновнана — йоккхагІйолча оператора.
Волуйский Владимир Ивановича — йоккхагІйолча оператора.
Гоголева Нина Георгиевнана — пенсионеркана.
Геворкова Зинаида Федоровнана — йоккхагІйолча оператора.
Гаврилова Галина Васильевнана — смена начальника.
Гордиенко Нина Семеновнана — пенсионеркана.
Губарева Тамара Кузьминичнана — пенсионеркана.
Евгеньев Владимир Федоровича — чистильщика.
Игошина Клавдия Ивановнана — йоккхагІйолча оператора.
Купаева Ольга Григорьевнана — йоккхагІйолча оператора.
Кудактина Валентина Варфоломеевнана — экономиста.
Кособрюхова Вера Степановнана — оператора.
Крючков Александр Федоровича — пенсионера.
Клод Эдуард Владимировича — электромонтера.
Клевцова Минзифа Бургановнана — пенсионеркана.
Кучеренко Петр Васильевича — пенсионера.
Левоцинде Владимир Николаевича — пенсионера.
Лазарева Людмила Рубеновнана — пенсионеркана.
Ларионова Мария Ивановнана — оператора.
Логунов Василий Павловича — электромонтера.
Михайлова Раиса Николаевнана — пенсионеркана.
Матяшова Татьяна Яковлевнана — сектора начальника.
Мороз Семен Гавриловича — пенсионера.
Миханаджи Лидия Михайловнана — лаборанта,
Мнацаканян Борис Семеновича — механика.
Немков Владимир Федоровича — йоккхагІйолча оператора.
Орел Раиса Яковлевнана — пенсионеркана.
Рожкова Клавдия Васильевнана — пенсионеркана.
Соколова Вера Васильевнана — оператора.
Сырникова Любовь Александровнана — оператора.
Синтюрина Елена Сергеевнана — пенсионеркана.
Соломатина Лидия Дмитриевнана — товарни оператора.
Тарарин Леонид Григорьевича — слесара.
Федосов Геннадий Михайловича — прибориста.
Фролов Виктор Ивановича — пенсионера.
Фролова Полина Ивановнана — пенсионеркана.
Хумгаев Виса Идрисовича — пенсионера.
Чесалова Нина Федоровнана — отдела начальника.
Хабарова Зинаида Хтомовнана — пенсионеркана.
Шереметьева Евгения Даниловнана — йоккхагІйолча оператора.
Шельпакова Раиса Александровнана — оператора.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене А. Шерипова цІерагІча ГНПЗ гІолла:

Антонов Александр Алексеевича — оператора.
Гакова Капиталина Николаевнана — оператора.
Елизаров Борис Михайловича — оператора.
Исаченко Антонина Алексеевнана — пенсионеркана.
Ивлюшкина Прасковья Павловнана — пенсионеркана.
Климанов Анатолий Михайловича — оператора.
Ковалев Федор Терентьевич — оператора.
Ломакин Иван Михайловича — газоэлектросварщика.
Малеечева Нина Михайловнана — оператора.
Морозов Юрий Максимовича — электромонтера.
Осипов Иван Абрамовича — слесара.
Оганов Леон Арсентьевича — пенсионера.
Тулицина Валентина Николаевнана — оператора.
Тиханков Александр Елисеевича — пенсионера.
Федосова Екатерина Степановнана — пенсионеркана.
Четвертова Нина Михайловнана — пенсионеркана.
Боровиков Иван Александровича — оператора.
Гельметдинов Мингали Мифтаховича — термиста.
Зайцева Александра Михайловнана — оператора.
Красюкова Наталья Георгиевнана — отдела начальника.
Махоткин Василий Константиновича — оператора.
Михайленко Агриппина Антоновнана — оператора.
Макаренко Лия Ивановнана — оператора.
Похазникова Наталья Антоновнана — оператора.
Рухлина Александра Яковлевнана — оператора.
Ростопша Екатерина Васильевнана — машиниста.
Филипчук Любовь Иосифовнана — машиниста.
Шейко Галина Стефановнана — лаборанта.

СССР 50 шу дизара цІерагІча химически заводе гІолла:

Авторханова Руман Такаевнана — уборщицана.
Андросова Валентина Ивановнана — завкома председателя заместителя.
Арбузова Эмилия Александровнана — аппаратчика.
Белоусова Людмила Яковлевнана — аппаратчика.
Варламов Сергей Михайловича — электромонтера.
Данильянц Таисия Кирилловнана — детсада воспитательницана.
Денискин Василий Зиновьевича — пенсионера.
Дружинина Мария Ивановнана — аппаратчика.
Журкова Ольга Федоровнана — загрузчика-выгрузчика.
Золотарева Клавдия Александровнана — аппаратчика.
Казначеев Петр Федеровича — машиниста.
Литвинов Константин Дмитриевича — пенсионера.
Пацер Михаил Андреевича — слесара.
Пронина Клавдия Ивановнана — техника.
Прусакевич Вера Петровнана — хаьхочов.
Сапронова Анна Ивановнана — аппаратчика.
Сардалова Амината — грузчика.
Старчевая Алла Терентьевнана — аппаратчика.
Толгаев Іумара — слесара.
Фоменко Евгения Петровнана — аппаратчика.
Шипиков Виктор Мартьяновича — электромонтера.

Н. Анисимова цІерагІча НГНПЗ гІолла:

Воробьева Эльза Васильевнана — оператора.
Васильев Михаил Алексеевича — сварщика.
Диригам Нина Михайловнана — оператора.
Донской Дмитрий Максимовича — оператора.
Зернов Василий Владимировича — сварщика.
Луничкин Александр Андреевича — йоккхагІйолча оператора.
Кузнецов Николай Ивановича — электромонтера.
Колесникова Надежда Тимофеевнана — оператора.
Новоселов Константин Петровича — мастера.
Пирогов Петр Леонтьевича — электромонтера.
Стренозов Николай Алексеевича — слесара.
Синтюрин Василий Петровича — оператора.
Скрипникова Варвара Павловнана — твердеробщицана.
Сафина Ханифа Гартрахмановнана — оператора.
Сосунова Мария Федоровнана — йоккхагІйолча инженер технолога.
Чубик Мария Антоновнана — машиниста.

Производственно-товарни конторе гІолла:

Болотова Инесса Михайловнана — лабораторе начальника.
Василенко Анна Михайловнана — сливщик-разливщика.
Геллер Давид Яковлевича — техотдела начальника.
Косов Павел Ивановича — сварщика.
Лубникова Надежда Калистратовнана — сливщик-разливщика.
Маслий Раиса Николаевнана — сливщик-разливщика.
Марков Егор Кузьмича — болхлочоа.
Моторина Зинаида Андреевнана — оператора.
Назарова Людмила Филатовнана — товарни оператора.
Ордин Лидия Ивановнана — товарни оператора.
Онищенко Анастасия Алексеевнана — болхлочоа.
Орлова Александра Сергеевнана — оператора.
Почтарева Александра Константиновнана — лаборанта.
Писаренко Антонина Петровнана — ПО инженера.
Семыкина Надежда Константиновнана — оператора.
Степаненко Венера Георгиевнана — инженер-технолога.
Ситникова Зинаида Георгиевнана — оператора.

Радиотехнически заводе гІолла:

Баскакова Анна Ивановнана — упаковщицана.
Бережнева Александра Харламовнана — болхлочоа.
Бочерова Наталья Тимофеевнана — лифтера.
Бурмистров Леонид Захаровича — слесара.
Гавриш Мария Григорьевнана — мастера.
Грицев Николай Яковлевича — слесара.
Драченко Вера Алексеевнана — упаковщицана.
Ермолаева Анастасия Александровнана — слесара.
Иванов Анатолий Александровича — шлифовщика.
Кувшинова Александра Семеновнана — мастера.
Кузнецова Юлия Кирилловнана — кладовщика.
Полненко Устинья Яковлевнана — слесара.
Ракова Надежда Дмитриевнана — контролера.
Радионова Ефросинья Семеновнана — болхлочоа.
Ходынина Тамара Ивановнана — канцеляре заведующщена.
Цыганкова Алла Ивановнана — гальваника.

«Грозмежрайводоканал» яхача управлене гІолла:

Алимова Валентина Ивановнана — оператора.
Бурак Александра Семеновнана — пенсионеркана.
Босова Ульяна Сафроновнана — машиниста.
Бабич Антонина Ивановнана — машиниста.
Гранковская Анастасия Александровнана — стрелочника.
Горобинская Виргиния Федоровнана — пенсионеркана.
Дежинова Ефросиния Александровнана — машиниста.
Измайлова Мария Дмитриевнана — оператора.
Кривцова Анна Степановнана — пенсионеркана.
Коган Анатолий Ицаевича — пенсионера.
Исрапилов Салман — оператора.
Павлова Мария Михайловнана — кочегара.
Петровская Лидия Всеволодовнана — лаборанта.
Сапрон Раиса Федотовнана — пенсионеркана.
Сураева Елена Афанасьевнана — оператора.
Успаев Іийсайна — машиниста.
Хамбатиев Хава — стрелочника.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене военизированни охрана отряде гІолла:

Белоусова Елена Кузьминичнана — пенсионеркана.
Григорьев Николай Ивановича — контролера.
Герасимова Екатерина Николаевнана — пенсионеркана.
Жамалова Кока Албастовнана — пенсионеркана.
Жамалдинов Абова — стрелочника.
Моисеева Мария Даниловнана — контролера.
Соломина Надежда Ивановнана — пенсионеркана.
Смола Амина Николаевнана — пенсионеркана.
Сербина Мария Павловнана — контролера.
Федченко Анастасия Лукьяновнана — пенсионеркана.
Хакимова Кесирана — контролера.
Юсупов Андрей Юсуповича — пенсионера.

Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене СМУ-6 гІолла:

Ахьядова Зухрана — бетонщицана.
Арцаева Совдата — болхлочоа.
Абдусаламова Анана — болхлочоа.
Блинов Георгий Васильевича — пенсионера.
Гехаева Румана — бетонщицана.
Демидкин Иван Васильевича — слесара.
Жамалханова Тамарена — каменщицана.
Исаитова Алпатуна — бетонщицана.
Ильин Егор Семеновича — пенсионера.
Костарнов Григорий Николаевича — слесара.
Ложкин Александр Михайловича — газоэлектросварщика.
Магомадова ПаьтІамата — болхлочоа.
Магомадова Рукъета — болхлочоа.
Соколанов Александр Ефимовича — пенсионера.
Солнышкин Иван Федоровича — пенсионера.
Юсупова Зулайна — каменщицана.

Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене СпецСМУ гІолла:

Ахматова Сапията — болхлочоа.
Гончаренко Николай Ивановича — трубоукладчика.
Губанова Антонина Алексеевнана — пенсионеркана.
Дорош Елизавета Ивановнана — болхлочоа.
Краснлина Вера Кирилловнана — болхлочоа.
Мальцев Афанасий Капитоновича — асфальтировщика.
Кеворков Сергей Мартиросовича — пенсионера.
Рудакова Анна Алексеевнана — болхлочоа.
Хачакаева Аманта — болхлочоа.
Яськанович Мария Филипповнана — болхлочоа.

«Чеченингушстройматериалы» яхача объединене № 1 йолча КСМ гІолла:

Булакова Зоя Захаровнана — йоккхагІйолча инженер-технолога.
Григорьевская Лидия Алексеевнана — йоккхагІйолча бухгалтера.
Ивченко Павел Савельевича — ОТС начальника.
Кирилечева Антонина Михайловнана — обжигальщика.
Мишутин Александр Зиновьевича — обжигальщика.
Маньшавина Анна Степановнана — диспетчера.
Манило Раиса Александровнана — болхлочоа.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ремонтно-механически заводе гІолла:

Баландина Нина Анатольевнана — пенсионеркана.
Казакова Нина Михайловнана — электросварщика.
Кудрявцева Матрена Федоровнана — формовщицана.
Никипелова [illegible] Николаевнана — [illegible].
Остапенко Михаил [illegible] — [illegible].
Солодилова Татьяна [illegible] — [illegible].
Трусов [illegible]

«Нефтехимавтоматика» яхача заводе гІолла:

Гориченко Александр Петровича — токаря.
Григорьевский Василий Алексеевича — мастера.
Дарагая Ольга Игнатьевнана — йоккхагІйолча экономиста.
Долгенко Андрей Афанасьевича — токаря.
Закаев Борис Семеновича — инженера технолога.
Родионов Борис Игнатьевича — слесара.

Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене СМУ-2 гІолла:

Алешина Вера Тимофеевнана — йоккхагІйолча бухгалтера.
Вахаева Матус Дашаевнана — пенсионеркана.
Газиева Зайнапа — пенсионеркана.
Одиноченко Михаил Ивановича — пенсионера.
Еникеева Клара Сергеевнана — ПТО йоккхагІйолча инженера.
Щербицкий Мефодий Николаевича — пенсионера.

«Чечингстройтранс» ПАТО гІолла:

Кривоусова Ангелина Игнатьевнана — аккумуляторщика.
Князькина Татьяна Петровнана — водителя.
Павленко Александр Павловича — водителя.
Романов Федор Тимофеевича — водителя.
Спицин Аким Гавриловича — слесара.
Симончик Петр Михайловича — асфальтировщика.

«Грозэнерго» РЭУ ТЭЦ-1 гІолла:

Баласян Валентина Ивановнана — пенсионеркана.
Валуев Степан Дмитриевича — смена начальника.
Гудков Николай Марковича — пенсионера.
Лобанова Александра Николаевнана — машиниста.
Лазарев Андрей Васильевича — хаьхочов.
Славнова Ирина Филипповнана — пенсионеркана.
Сорокалетова Матрена Ивановнана — машиниста.
Храмова Антонина Степановнана — бухгалтера.
Шишкина Вера Степановнана — пенсионеркана.

Грозненски хладокомбинате гІолла:

Вербицкая Валентина Владимировнана — йоккхагІйолча ветеринарни лора.
Гладчук Мария Андреевнана — каменщика.
Елистратова Анна Семеновнана — штукатура.
Кулик Екатерина Ивановнана — машиниста.
Кузнецова Мария Николаевнана — кладовщика.
Оганесян Ефраксе Саркисовнана — экономиста.
Шерстобитова Мария Константиновнана — машиниста.

«Грознефтехимремстрой» яхача тресте гІолла:

Дудников Иван Андреевича — йоккхагІйолча инженера.
Карочинская Таисия Евдокимовнана — термоизолировщика.
Матвейцова Мария Васильевнана — детсада няньна.
Яркова Нина Михайловнана — финсектора кулгалхочоа.
Поченцов Александр Ивановича — газоэлектросварщика.

Ацетонни заводе гІолла:

Астанова Лидия Петровнана — фасовщицана.
Болотникова Лариса Ивановнана — аппаратчицана.
Дужко Андрей Васильевича — грузчика.

Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене СМУ-8 гІолла:

Налаева [illegible] — [illegible].
Мотовко [illegible] — [illegible].
Савина Матрена Харламовнана — [illegible].
Сивкин Александр Сергеевича — [illegible].
Фомичев Александр Васильевича — пенсионера.

(ДІахолаш хургда)

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДОРТМУНД. Мехка политически вахара белгала фактор хинна дІаэттаб ФРГ ерригача исторе чухь эггара чІоагІагІа ина беташ барех бола машар хьалгаларан герпаш дІадахаран ІІехьарча «Крефельдски воззванена» тІехьа бараша дІаболаьб болам. Цу доваш долча малхбузегерманск демократически общественноста кхайкарала кІал кулгаш яздаьна тайп-тайпара политически уйташ йолча 1,5 миллион совгІа болча граждански.

«Вестфаленхалле» зале гулбеннача «Крефельдски воззванена» тІехьа бараша чІоагІа дІахьайкадаьд НАТО ракетно-ядерни решенеш кхоачашъяра шоаш чІоагІа дуьхьа хилар, хІаьта цу гІулакха машар беза дола низаш тІа а хьийхад.

СУРТАШ ТІА: 1. аьтехьа президиуме юстоа тІа хьа тІахайна вагІа Герт Бастиан, отставкера инарал майор, цхьа цу хьалха хьахинна «Крефельдски воззванена» вІа шагІехьлархь ва! 2. Дортмунде болама юкъе даькъа лоацарий шоллагІа форум йолча хана.

ТАСС фотохроника.

БЕХКТОКХАМЕ ГӀУЛАКХ

ЦӀЕЧА ЖӀАРГА ОБЩЕСТВА КОМИТЕТА ПЛЕНУМЕРА

ДӀадахача шера ЦӀеча ЖӀарга республика юрташкарча обществой доакъашхой 15 эзар саг дукхагӀа хиннав, берригаш а хӀана 207 эзар саг ва уж. Юрташка 36 участкови комитет, 810 юкъарчастера организаця я. Шерра яьржай, общественай балха юкъе методически балха форма — дӀанагӀча опыта школаш хьехлар. ХӀара шера юртара ЦӀеча ЖӀарга доакъашхой кийчбу лаьрххӀа йолча программагӀа. Уж ба санпостий, сандружинай членаш, общественни санитарни инспектораш, цӀагӀарча могаш боацача нахага хьажа Ӏомабаьраш. Дукхьал цхьан 1980 шера цу программагӀа Ӏомаваьв 5200 саг.

Юрташкарча къахьегамхошта деш дола медицински гӀоновкъостал дар беча балха юкъе хилийтар дукъа бригадашка, кхай тӀарча станашка, шурий-товарни фермашка вӀашагӀъехкай санпосташ. 1981 шера уж кийчъьй 493.

Из балх дика лел Грозненски, Наурски, Шелковской, Сунженски районашка. Юрташкарча медицински болхлошта санитарно-оздоровительни профилактически болх толбара гӀо-новкъостал лет эзар совгӀа общественни санитарни инспектораш ба. ХӀанз 383 объект я цар тӀохьожам лоаттабеш. Цар новкъосталца дӀадаьккхад 4500 санитарни кхоачамбоацар. МТФ-на санитарни культура лакхъяра, Ӏалам ларадара, нах балха моттигаш тоаяра, цига дунхагӀа гаьнаш дӀайотийтара беча балха юкъе шерра дакъа лоац санитарни балха активо.

Республикерча 187 юртсоветах 149-наьха болх беш я общественний санитарни инспекцеш. Царна юкъе эггара дикагӀа болх бу фельдшера А. П. Донсковас, станични Совета председателя Д. Х. Мейриева кулгалдеча Шелковской районерча Бороздиновская яхачеи Сунженски районерча Нестеровская яхачеи станични Советий инспекцеша. Дика лел цу инспекцей болх Советски районе а.

ЦӀеча ЖӀарга службай болхлоша дика лелабу донорства болх а. Цу гӀулакха лаьрхӀа чакхдоах донарашна дола вӀашагӀкхетараш, «огонекаш», слеташ ю, н. кх. дӀ.

Республика райсоветашка болх беш я донорий советаш. Цар дикка гӀо-новкъостал ду донорий гӀулакха нахе юкъе шерагӀа доаржадаран цунах хьабовла пайда царна бовзийтаран. Республике хӀара шера дукхагӀа хулаш латт донораш, нагахьа санна 1978 шера эзар сага 13,6 донор кхоачаш хиннавале, 1980 шера уж 16 кхоачар. Из болх дика лел Гудермесски, Наурски, Шелковской районашка, укх тӀехьарча хана товденнад из гӀулакх Надтеречни районе а.

Даьр кӀезига деце в. кхоачамбоацараш а нийслу. Масала, эсала латт юрташка санитарно-оборонни болх Ведана, Ачхой-Мартана, Надтеречни. Ножай-Юрта районашка болх беш яц санпосташ, сандружинаш, дика Ӏомаяьнц личии состав, эсала да социалистически яхьа гӀулакхаш, дика лелац укх районашка донорий болх а.

П. ПОПОВ,
журналист.

УНАХЦӀЕНОН СЛУЖБА

МИШТА ХЬАЖА ВЕЗА ТЕЛЕВИЗОРГА

Тахан дегӀадьхнача мехкашка «дезалхо» санна а хинна дӀаэтта телевизор, нагахьа санна цунна хьалхашка сахьаташ доахаш вагӀе, могашала Ӏоткъам бе мегаш я. Цу тайпара вывод йир тохкам баьчул тӀехьагӀа Киевски общини коммунальни гигиена института — гонахьарча средас сага беча Ӏоткъамаш Ӏомавеча СССР-а кертторча центрех цхьанне.

Фу тайпа ба телеприемникаша нах чуӀеча моттиган сага дегӀан бу Ӏоткъам? Цу хаттара жоп дала эттар институтта Ӏилмаш болхло Савицкая Елена. Анкеташца хаттар дир 1200 киевски дезалга. ТӀаккха Савицкаяс къоастабир тайп-тайпарча хьара бола, типови цӀеношка баха 40 дезал. ХӀара квартире чӀоагӀа тохкам бир гонахьарча средай компоненташ та: фе температура, тӀоадал, кислород хилар, а и. кх. дӀ. Цу тайпара чӀоагӀа тохкар нерпни процессай хьал, къахьега могаш хилар, квартира дай могашал. Эксперимент цӀена хилар дукха, цун доакъашхой практически унахцӀена хила безар (шоай ханага хьежжа хинна а), цудукха хьа мел къоастабаьраш медосмотрах чакхбаьлар.

Экспериментo хьахьекхараш ЭВМ а новкъосталца техкар. ТӀаккха, хӀанз дувцв йиш йолаш да цох хиннар. Телеприемнико хьеш йола электромагнитни поле, хила мегаш йолча боарамал лохагӀа я. ХӀьта Ӏаьржа-кӀай беcаш гойтача, къаьстта цветной телевизора электрически поле 50 см, кхачалца из гаьна хилча, боарамал тӀех йоал, цудукха телевизорга хьежаш багӀараш 2,5 — 3 метар гаьна хила беза экрана. Телевизора настройка е эза сихха, ца товш, е кхы а дикагӀа, дистанционни управленеца. Передачашка хьежа веза свет а иоагаш.

Мел хьежа мегаргва телепередачашка? Ах сахьатал дукхагӀа хьежа мегаргвац, аьнна хетт Савицкаяна, тӀаккха 30—40 минута салаӀа деза, 3—4 сахьата телевизорга хьийжача, хьахьувкхар тоъал вогӀа къоастаду, бӀаргаш кӀаьдлу, корта лаза воал. Каст-каста шоллагӀча дийнахьа саг дегӀ дӀадаьнна, эттехул, цу тайпара цун хьал хилара бехке телевизор я.

Геттара чӀоагӀа терхалду Савицкаяс, бераш телевизорга хьажар боараме хилийта дезар. Оттаяь да, деша аха ха йоала бераш дийнахьа 15 — 20 минута мара хьежа йиш яц аьнна. Лохерча классашкара школьникаш, шоай могашала эсе доаваш телепередачашка хьежа йиш я цхьаьна сахьата кӀира шоза-кхоза.

Дмитрий КИЯНСКИЙ.
(«Московские новости» — АПН).

Грознерча экранаш тӀа

«ХЬА КХЕРАМЗЛЕННА АЗ ТЕШАМ ЛАЦ ХЬОНА»

Йийтта Ӏаьржваь, цӀеша виза когаш берлан саг воагӀа лай тӀа гӀолла удаш. Чувита со аьнна цо хӀама мел теха кий, кор, ер чу ца вуташ, дӀакъовл. ТӀом дӀабвыйна шу даьннадале а тӀалаттача доккхача Ӏазапо кхераяь, чу мел вола саг велча санна, сатийна я из доазонна юкхе улла юрт... Хьу йиэза лелача бандиташта лукъалваьнна ши саг ва — ши коммунист.. Цу кхерамах нах сомабаха, уж нах шоаех тешабе, бандиташ хӀалакбе цар мишта вӀаштӀехьдаьннад дувц «Ленфильмс» Бекаревич Геннаде сценарех режиссера Вехотко Анатоле даьккхача «Хьа кхерамзленна аз тешам лац хьона» яхача фильмо. Цо дувц тӀом дӀабаьнначул тӀехьагӀа вай мехка малйбузен оагӀорахьа ядача юрташкара нах ца буташ кораагӀяьнна лийначa бандитий бандех, царца лоаттабьча къовсамах.

Бологов Андрея роль ловзаю Налнынь Ивана. Из санна кӀоарга драматически чуловцам бола роль цӀаккха а ловзаьнн аз, йоах из. Тиъ гарлачь фильмашка дакъа лаьцад Налнына. Царна юкъе — «Додача хи чура Ӏаж», «Чутоссавалара бокъо», кхыдараш. Моргунна сурт-сибат кхолл Морозов Семена. Из дика вовз вайна «Маьнки роваши», «ЙоргӀ нина», «Саг вера бехке ва», «Ефрейтора Збруева поркӀ вускал», «Бовзо в хьалгӀатта» яхачеи кхыдолчеи фильмашна цо дакъа лацарах.

Царел совгӀа укх фильме зрителий вӀашагӀкхетар хургда Русланова Нинайца, Бражникова Натальица, Навлов Викториа, кхыча кинозвездашца.

Укх фильме екаш я композитора Злотник Александра музыка, Рождественский Роберта дешаех даьха, Мареничерар Антонинас, Светланас, Валерияс дӀаоала иллеш.

«АББА»

Дукха ха я Шведски кинематографисташа оттадаьча цу фильмага зрителаш хьежа. Цо цӀаькха а торо лу цӀи хезача, «АББА» яхача тамашие цӀи йолча шведски музыкальни коллектива концертага хьажа. «Фильм-диска» счтлех из фильм даьккхад шведски радио а телевидение а режиссера Хальстрем Лассе. Цу режиссера цӀи дика йовзаш я Швеце тайп-тайпарча цо кийчъьича сакъердамена музыкальни программех, «АББА» яхача ансамблах цо даьхача рекламни лентех.

Режиссер кьалхагӀа а дагавар цу ансамблах лаьца документальни фильм-концерт даккха. Бакъда, цу ансамбла Австрале триумфально чакхъяьннача гастролашка дакъа лоацаш Хальстрема Ӏалаьмате сакъердаме дукха материалаш гулйир, цудухьа цо лаьрхӀар уж материалаш юкъе а йохийташ, цу ансамблаца мехка гӀолла лийнна Сиднейски радио диск-жокей Хьюг Эшли керттера турпал а веш, цунца хинна тамашийна сакъердаме хӀамаш гойташ дола фильм оттаде. Иштта хьахилар из фильм.

Цу фильме зрителаш цӀаьхка а вӀашагӀкхетаргба ансамбла солисташца — Фельтскуг Агнетаца, Люнгстад Анни-Фридаца, Ульвеус Бьёрнаца, Андерссон Беннеца.

Царех цхьанне а яц лаьрххӀа йола музыкальни образовани. Цхьана концерташ уттаде уж болабелар 1970 шера, ши шу даьлча шоай ансамблах цар тиллар шоай цӀерий хьалхарча алапех латта «АББА» яха цӀи. Из цӀи йолаш лаьцар ансамбло «Евровидение» яхача конкурсе дакъа а. Фильме вайна хозаш дола иллеш ийдаьд Андерссон Бенне, Ульвеус Бьёрна, Андерссон Стига.

В. КОВАЛЕВА.

«ВАЬ ТӀАРА ЗИЗАШ»

[illegible] Валентина сценарех Лыгина, Варвара Одесски киностуди оттадаьнна фильмо дувц [illegible]

Фильма [illegible] нагирхоша [illegible] вахара [illegible]. Фильме [illegible] Игорь, [illegible] [illegible] дӀа а [illegible] из ирал аьхьа аравбал. [illegible] хана [illegible] дувц укх музыкальни комеди.

МОСКВА. СССР М. Горьке цӀерагӀча МХАТа филиала сцена тӀа эггара хьалха оттадий «Волоколамское шоссе» яха спектакль.

В. Шацков — Бек Александра цу тайпара цӀи йолча повеста мотивагӀа лаьньча пьеса автор. Цу тӀа дувц шоватӀкъея цхьоалагӀча шера хилача денош. Цига хьахьокхаш я Москвана юхе майра латаш хинна панфиловций батальон.

Режиссер — РСФСР заслуженни артист В. Шиловский. Постановка отталыча цо говза пайда ийцаб тӀемо шерашкарча документех. Дикторски текст сешаш ва СССР халкъа артист Ю. Левитан. Оформлени ьир ва РСФСР халкъа художник И. Сумбаташвили.

СУРТА ТӀА: спектакла тӀара сцена. Аьрдехьара аьттехьа — воккхагӀвола лейтенант Момыш-Улы — артист Б. В. Щербинов, капитан Дорфман — РСФСР заслуженни артист Ю. И. Пузырев, Инарал Панфилов — РСФСР заслуженни артист Г. И. Бурков.

**В. ЕГОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.**

САКЪЕРДАМЕ ДУВЦАРАШ

БАКЪДИЙ ХЬАЖА ВОАЛЛ-КХ

Коа-карта цхьанкха хьайба а, котам а, москал а хиннац Цагена. ХӀьта цхьан дийнахьа юртал арахьара лаьца Ӏаьржа хьаргӀа а яхьаш воагӀаш хиннав из.

— Ай, хӀана фу леладу Ӏа, воше? Фу де воалл хьо цох? — хьаттад цунга, духьала кхийттача лоалахочо.

— ВанагӀа со а пешй нах санна вахаш, со коа в хила мегаций цхьанкха са доалла хӀама? Цул а совгӀа, ер кхо бӀаь шера ях яхилга бакъдий хьажа а воалл-кхӀ — аьнад Цагена.

ДАЛА ДИКАДАР АЛДА ВАЙНА ЯХАШ

— Фу деш бар вай захалош? — аьнна хаьттад кхыча юрта а хинна цӀаьенача шийдоттагӀчунга БаӀадалга Цагена.

— «Дала дикадар алда вайна», яхаш, хьагучох кхы деш-духаш хӀама а доацаш, дала ше хьарам даь чхьагӀар а мелаш багӀар-кх, — аьнад БаӀадала.

ЕР ШУ ДА-КХ

Цхьан наьха дика тӀа вӀашагӀкхийтта багӀаш хинна дукха юрта а мехка а цӀихеза бола къонахий. Шийна духьала вагӀача Цагена моцагӀа шийца баь бегаш дега Ӏаткъарах, шийна гӀирсага-торонга хьежжа ше воккхий хӀана вац аьлла раьза воацача цхьан кура-сонтача вӀаьхийча саго наха юкъе Цагена Ӏоттар е лаьрхӀа аьннад:

— Аъ, Цаген, хьо мишта нийсвеннав укхаза? Даьра йоккха юкъ-м яц хьонаш яран юкъе!

— Сабарделахь, — аьннад Цагена. — Из-м сайна а ховра сона, ер шу да-кх вайна юкъе.

ХЬАННА ХОВ?

Цхьан дийнахьа вир дайна чӀоагӀа халахетар хиннад Цагена. Цул а совгӀа, цу дийнахьа цунна чӀоагӀа гоама болча нахага едда маьре яха хинай Цагена йоккхагӀа йоӀа йоӀ. Дайман набарах боахкаш санна мекъа, цхьанна а динача гӀулакха юкъе боаца, эхь-эздел дӀатесса бола шийн захалаш цхьанна тайпара дего тӀаэцаш хиннабац Цагена.

ХӀьта цхьа вир дайначул тӀехьагӀа коста шоллагӀа дола вир а дайна хьайзав Цаген. Из лаха мел бахараш чубаьккачул тӀехьагӀа а чунна хиннай Цагена шоллагӀа йола йоӀ. Из бахьан долаш кхы а чӀоагӀагӀа сагогӀденнача Цагена аьннад:

— Долле, хӀанз из мичай мукъагӀа хьажа!

— Мича яхар кхер хьо из? Укх сахьате ше хьайоагӀаргьйна-м! — аьннад Цагена сесага цуи сатедар духьа.

— Хьалкаръяр а вир дайнача дийнахьа вирага едда маьре яхай вай! Хьанна хов ер а пирана цхьана еддай? — аьхад Цагена.

ЗӀАМИГАЧА БЕРАША А БУВЦ

Вайнахьа мотт Ӏомабе дагахьа волаш хиннав вхаш дувц АстагӀа Темар. Цхьан дийнахьа шийх кхийттача Цагенага аьнна хиннад цо:

— ВанагӀа, ва Цаген, ма хала мотт ба из шун бар. Хетаргахьа из Ӏомабаь-м цӀаккха а варгвац.

— Ай тха-м геттара кагийча бераша а ма бувций из, — аьхад Цагена.

ЦХЬАЬКХА ПЕЛА МОЛЕ

Юрта йисте ваха цхьа къемиска саг волча нийсенна хиннав цхьа хьаьша. Ше къемиска вале а, дӀатохавеннача цӀендас теха устагӀа бийнаб хьаьша, сиха хӀирий отарашка саг вахийта къаракъ дайтад. Дика диа-менна, дог дика хиннача хьаьшо аьнад:

— ЧӀоагӀа эхь-эздел долаш, хьаша-да веза лоархӀаш, виэза къонах хиннав хьо, са фусамда. ХӀьта хой хьона со малав?

— Из сона вӀалла башха а дац. Со волча вена хьаьша вецийи хьо? Вешта, Ӏа Ӏайха хьаьлча ховрга-кх хьо малав, — аьннад фусамдас.

— Со-м моллагӀа вола хьаьша вац... Бейсара МочкъиӀ эггара кхоачарах вола доттагӀо ва. — аьннад хьаьшо.

— Дикача нахаца ба хьа оагӀув-м, хьо хье а иштта эздий саг хила веза-кх, — аьнна, кхы а цхьаьца къаракъа пела Ӏодеттад фусамдас.

Из пела дӀамалярах кхы а дог ураьттача хьаьшо юха а хьаьттад:

— ВанагӀа, фусамда, хьона-м ха а хой-хьогӀ со малав?

— Ай хӀанза Ӏайха алазарий Ӏа, хье Бейсара МочкъиӀ эггара кхоачарах вола доттагӀо ва? — аьннад фусамдас.

— Ваи даьра со-м Бейсара МочкъиӀ доттагӀа. — Со-м се ва Бейсара Мочкъа. Ӏодоттал цхьаькха пела! — аьннад хьаьшо.

— Ӏа кхы а ӀотӀа моле-м, хьох-м тур детташ лоамаш огадаь Сеска-Солса в, Ӏелара калхьар ена Села-ПирӀа а, даьлаца кьийса Куркъа а, йоккха Паьсаре йилла Оарцхой КӀарцхал а, имам Шамала духьала даьтта Ушига Малсаг а, бӀаречача пачхаьа бӀунах эбарг Зэьламха мукъаьхьа Гаравовен Сулумбик а, лой Турпал Ӏаьча а ма хургвий. ХӀана метташ Ӏодехкад вайна Ӏодупша вай? — аьннад фусамдас.

ДӀаяздьр —
МАЛЬСАГОВ Або.

САЛОАЧА ДЕНОШКА

9 январь

В. И. Ленина цӀерагӀа майда. 9.00 — 20.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00 — 13.00. Елкана гонахьара хороводаш, массови халхараш, сакъердаме викторинаш. ГӀор-Дадеи Снегурочкаи дакъа а лоацаш йола призови программаш. 10.00 — 18.00. Празднични торговли. 10.00 — 20.00. Радиоконцерташ.

В. И. Ленина культура Дворец. 9.00. «Кавказа зореш» яха радиоконцерт. 10.00 «Юбилейна накъадолхаш» яха радиоконцерт. 11.00. «Фаьлгийн приключенейи мехка» яха кинофестиваль. 18.00. Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

10 январь

В. И. Ленина цӀерагӀа майда. 9.00 — 20.00. Болх беш я аттракционаш. 15.00. Локхаш я духовой оркестр. 11.00 — 13.00 Елкана гонахьара хороводаш, массови халхараш, сакъердаме викторинаш. ГӀор-Дадеи Снегурочкаи дакъа а лоацаш йола призови программаш. 17.00 — 18.00. Гойтаргда фильмаш 10.00 — 16.00. Празднични торговли 10.00 — 20.00. Радиоконцерт.

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 9.00. «Пионерски доттагӀалах дола иллеш» яха радиоконцерт. 10.00 «Юбилейни талгӀе тӀа — пионерий» яха радиогазет. 11.00 «Фаьлгийн приключенейи мехка» яха кинофестиваль 18.00. Болх беш я «Дошо кулгаш» яха кхалнаьха клуб. 18.00 Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

ФЕ ХИЛА

Транспортаца дуькаденна вовьашна кулача катарех 30 процент [illegible] дараш [illegible] ледара сухала [illegible] техникарах хулаш да. [illegible] ледара правилаш [illegible] легковой автомобилаш, городашта юкъе дола туристски, [illegible] автобусаш, хӀаьта иштта 3,5 тонна [illegible] йоала грузовой автомобилаш [illegible] моттигашка а сахьата 90 километрел [illegible] [illegible].

[illegible] автомобилаш [illegible] дукха а [illegible] [illegible].

[illegible] хьа, цу тайпара, духьала [illegible] а сихха тӀехьа [illegible] а транспортни средствашта [illegible] хилийтар духьа.

Сайрмна 9 сахьат [illegible] Малгобекски районе Моздокера Орджоникидзе [illegible] [illegible] автомашинаца [illegible] 37 километра [illegible] [illegible] Тохара [illegible] М. М. [illegible]. Цу аварех [illegible] 50 е 40 километрал [illegible] транспортни средствашта [illegible].

[illegible] — общественни транспорт сецача, [illegible] тайпарча культурни, медицински учрежденешта юхе дукха хулача гӀалгӀай [illegible].

[illegible] дисциплина кхоачаш [illegible] боацаш бола водителаш а [illegible].

Веденски районерча Киров Юрта М-31 автомашина водителa И. Ш. [illegible] [illegible].

ДӀадахача кӀирагӀа (1981 шера 31 декабрера дехьа 1982 шера 3 январе кхаччалца) республика [illegible] 15 авари хиннай. 11 [illegible] 11 сага чолаш а [illegible].

ЧИАССР МВД ГАИ

Язъе керда пьесаш

Нохчийн гӀалгӀайн автономе 60 шуи Нохч-ГӀалгӀайчийн лоӀамагӀа Россеца юкъе яха 200 шуи дизара детаь телевизионни пьесай конкурс кхайнаьй Грозненски телестуде.

Конкурсе яхийтача произведенешка белгалдьякха хила еза Нохч-ГӀалгӀай АССР дегӀалра керттера этапаш, областной партийни организацетурпала революционни а къахьегамни никъ, республика болхлой классе колхозни ахархой дегӀалар, уж хила еза вай заман сага сурт-сибат дола кхоллаш цуи къахьегам ма-барра хьахьокхаш, вай сийлахь-йоккхача Даьхен къамий дохаргдоала доттагӀал гойташ, яхача замах дика во гӀулакхаш царца лоаттабе беза дира къовсамаш бувцаш.

Пьесаш язье мегаргья эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала машинкаца нопатаха 30 страницал дукхагӀа а йоцаш.

Конкурсе котталонаш яьхчарна хьожаьъ а преми:

Хьалхара яр — 200 сом.
ШоллагӀа яр — 150 сом.
КхоалагӀа яр — 100 сом.

Пьесаш хьахкийта еза «Конкурса» аьнна белгал я хьа, ший деша а йолаш шин экземплярах. Къаьстта конверта чу хила еза автора тайпан, ший а дих а цӀераш, адрес, конверта тӀа дӀаязъяь хила еза пьеса дешо а.

Пьесаш хьаийтерга 31 март тӀаккханчалца. Уж хьахийта еза укх адрегагӀа: 364907, г. Грозный, телестуди.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

9 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
8.40 — «Буратино выставкаш».
10.10 — «Дега мерзаш». Фильм-концерт.
10.40 — «Шпана, дай-ноаной».
11.10 — «Советаши ахархо». Телевизионни журнал.
11.45 — «СелаӀа». Халкъа кхоллама телевизионни программай IV Дунен халкъашта юкъара фестиваль. «Шапе хьала дунча ахьарг дий-те?» (Норвеги).
12.20 — «Дешара го».
13.05 — «Спортлото» 2-гӀа тираж.
13.10 — «Клёновая сондица».
13.35 — РСФСР халкъа артиста Р. Масленниковна дӀаоалаш дола С. Рахманинова романсаш.
14.15 — «Котало хьахараш». Фронте хиннача доттагӀий клуб.
15.10 — «Кердахараш».
15.45 — Телевизионни документальни художественни фильмай программа. Бехама «Ӏамигта истории», «ПлийттаталагӀа яхар».
16.15 — «ДоттагӀаш». Телевизионни журнал.
16.45 — «Хьайбай дунен тӀа».
17.05 — Политически обозревателa А. А. Бовинаца беседа.
18.25 — Ког-соалош фигурни халкарах йола СССР чемпионат. МаӀа нах. Шийн лоӀамера программа.
18.55 — Шун хьахатех. Музыкальни программа.
19.33 — Панама [illegible] «Панама» яха телевизионни документальни фильм.
20.35 — [illegible] «Звезда пленительного счастья». Хьалхара серя.
22.00 — «Хан».
22.35 — Ког-соалош фигурни халкарах йола СССР чемпионат. Кхалнах. Шийн лоӀамера программа.
23.15 — [illegible] эстрада [illegible].
24.00 — Кердахараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Хан».
9.35 — «УнахцӀена хила ловш хьо вале» (Физкультурника хьехамаш).
9.55 — «ЛоархӀаме гӀулакх». Илман-популярни программа.
9.40 — «Са къонгий ди». Телевизионни художественни фильм.
10.45 — «Гуйранара почта». Музыкальни программа.
11.15 — «Сакъердаме старташ».
12.00 — Р. Гамзатова стихаш ех СССР халкъа артиста Ю. Завадский.
12.25 — «Цхьа бера йолча метала». СССР 60 шу дизара детаь телевизионни документальни фильмай программа.
12.55 — Центральни телевидени Ерригсоюзни радиои эрсий халкъа инструментай академически оркестра концерт.
13.35 — ЦТ экрана тӀа — къахьа. «Звездоглазый» яха бераша дола художественни фильм (Венгри).
14.55 — «Белорусски ССР телевидение программа. «Белоруссия» [illegible].
15.35 — «Са [illegible]». Телевизионни документальни фильма премьера.
16.00 — «Къонаха яха студи».
16.35 — «Фильм-реклама».
16.40 — «Шун хьахатех». Концерт (нохчий меттала).
17.10 — «Дунен халкъашта юкъара обозрени».
[illegible] — «[illegible]».
[illegible] — «ДеррибагӀа дега тӀера».
19.35 — «Эрмитаж. Греце искусство. [illegible]».
20.30 — «Бийга дакъаьла хилар шун, бераш!».
[illegible] — Спортивни программа. Лыжни спорташ йола Ерригсоюзни [illegible]. МаӀа нах, 30 км. Ког-соалош хьалхавалар»гӀа йола СССР чемпионат. Многоборье. Кхалнах.
22.00 — «Хан».
22.30 — «ШийттагӀа [illegible] бийса». Художественни фильм.

10 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
8.45 — Удмуртски АССР искусствай мастерий художественни коллективий концерт.
10.30 — «Буннаьнка».
11.00 — «Советски Союза гӀулакх [illegible]».
12.00 — «УнахцӀено». Илман-популярни программа.
12.45 — «Гуйранара почта». Музыкальни программа.
13.15 — «ДерригӀа ха зов сона». Киножурнал.
13.30 — «Юртара сахьат».
11.30 — «Музыкальни киоск».
15.00 — Съездий Кремлевски Двореце Кердача шера селама детадь цӀей.
16.00 — «Назаре йола путевка».
16.55 — Советий ЦӀена [illegible] искусствай мастерий концерт.
17.15 — «Къонахьбара клуб».
18.10 — Мультипликационни фильмай программа.
19.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
19.45 — Ког-соалош фигурни халкарах йола СССР чемпионат. Спортивни халхараш. Шийн лоӀамах йола программа.
20.10 — ЦТ экрана тӀа — къахьа. «Звезда пленительного счастья» яха художественни фильм. ШоллагӀа серя.
21.00 — «Хан».
22.45 — Ког-соалош фигурни халкарах йола СССР чемпионат. Кхалнах выступленеш.
00.05 — Кердахараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Хан».
9.20 — «[illegible]».
9.50 — «ШийттагӀа [illegible] бийса». Художественни фильм.
[illegible] — «[illegible]» театра. Опера [illegible] Куйбышевски [illegible] театра Москве [illegible] гастролаш.
11.55 — «БӀаргагушдар — [illegible]».
12.55 — ЦТ экрана тӀа — къахьа. «Юкъ аьнна лелалеш йола ураз» (Югославия).
14.15 — Керда мультипликационни фильмаш. «[illegible]».
14.55 — Шахматех йола хьехар чемпион волча А. Е. Карповца [illegible].
16.40 — Кино, театра, [illegible].
17.25 — Тха корреспондентана дувц Обозрени.
17.53 — М. Анчаров. «[illegible]». Телевизионни дукхасерийни спектакль. 6-гӀа дакъа. «[illegible], 26-гӀа, шоатта».
18.55 — «Сийдагь-бовлача Октябра 65 шу дизарга». «Тха биографи». [illegible] фильм.
20.00 — «Эрмитаж. Ритсьи портрет». [illegible] фильм.
20.30 — «Бийга дакъаьла хилар шун бераш».
20.45 — Спортивни программа: [illegible] футбола [illegible] турнир. [illegible] СССР [illegible] команда. ШоллагӀа тайм. Ког-соалошца халхарах йола СССР чемпионат. Многоборье. Кхалнах.
22.00 — «Хан».
22.35 — «Анна Пролетарски [illegible]» [illegible] фильма премьера. (ЧССР).

РАДИО

9 ЯНВАРЬ

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
6.45 — Хоамаш.
6.50 — Передачай программа (гӀалгӀай меттала).
[illegible] — Передачай программа (нохчий меттала).
[illegible] — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
[illegible] — [illegible]
8.30 — «Къонах». Радиожурнал (нохчий меттала).
8.55 — Хоамаш.
[illegible] — «Чимокъаш». Сатирически журнал (нохчий меттала).
[illegible] — Музыкальни антракт.
12.00 — «Илли а да кхех». Юрта болхлой къахьегамхошта детаь йола музыкальни передача.
12.10 — «Литература Нохч-ГӀалгӀайче» (гӀалгӀай меттала).
12.30 — «Керда шу — керда [illegible]» — Литературни [illegible] (нохчий меттала).
17.00 — «Кавказа Ӏуйренаш». Рахманинова (эрсий меттала).
18.00 — «Тха музыкальни [illegible]» (нохчий меттала).

У К В

18.00 — «[illegible] вайна гонахьа».
18.30 — «[illegible]» (гӀалгӀай меттала).
20.10 — «[illegible]». Концерт.
20.30 — Шерра [illegible].
21.00 — С. Дзамата. Соната.

10 ЯНВАРЬ

6.30 — [illegible] программа (гӀалгӀай меттала).
6.35 — Передачай программа (нохчий меттала).
[illegible] — «Грозненский рабочий» газета [illegible].
7.25 — «[illegible]».
8.30 — «[illegible]» (нохчий меттала).
10.15 — «[illegible]» (гӀалгӀай меттала).
10.30 — [illegible] (эрсий меттала).
12.00 — «Къона [illegible]» (гӀалгӀай меттала).
12.30 — «Школьни [illegible]». Радиожурнал (эрсий меттала).
18.00 — «[illegible]». Концерт (гӀалгӀай меттала).

У К В

18.00 — Музыкальни театра [illegible].
18.35 — [illegible] (нохчий меттала).
20.15 — [illegible]. Концерт.
21.00 — «[illegible]». Концерт.

Хоастам

Тахан республикерчай [illegible] Грозне [illegible] морхаш а болаш, [illegible] 3 — 8 метр [illegible] температура республике 0 — 3, Грозне —1 —3 градусе [illegible].

[illegible] морхаш а йолаш, [illegible] 7 — 12 метр [illegible] температура [illegible] —3 —8, [illegible] 0 — 3 градус [illegible].

МЕТЕОСТАНЦИ

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Мамакаева ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07, бехктокхама секретаря — [illegible]; [illegible] 9-24-04, промышленности транспортех — 9-24-01, юрта бахама — 9-24-06, культура — 9-24-05, письмой — 9-24-07, корреспондентий — [illegible].

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Мамакаева, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-85-07, ответственного секретаря — [illegible]; партийной жизни — 9-24-04, промышленности и транспорта — 9-24-01, сельского хозяйства — 9-24-06, культуры — 9-24-05, писем — 9-24-07, корреспондентской — [illegible].

Газет арадуьйла шинарен, ерен, пхаьтлен деношка.

[illegible] «Грозненский рабочий» издательстви типографи, Мамакаева, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 92. Заказ № 85.